

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ

**SOSYAL BİLİMLERDE
DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMANIN İMKÂNI:
TASAVVUF ÖRNEĞİ**

Proje No:
21B0654001

Proje Türü
G. Araştırma

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:
Ahmet Cahid Haksever
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi/
Temel İslam Bilimleri Bölümü Tasavvuf Anabilim Dalı

Araştırmacının Adı Soyadı
Nuriye İnci

Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temel İslam Bilimleri Tasavvuf Anabilim Dalı

Kasım 2022

ANKARA

TEŞEKKÜR

Elinizdeki eserin iki kapak halinde bir araya getirilmesi yaklaşık bir buçuk yıllık süreci kapsasa da bunu ortaya koymak için gerekli müktesebat uzun yıllara dayalı bir tecrübeyi zorunlu kılmaktadır. Bu sebeple sunumları ve metinleriyle projemize katkıda bulunan akademisyenlerimize, projede araştırmacı olarak desteğinden ötürü Dr. Nuriye İnci'ye, tashih sürecindeki katkılarından ötürü lisansüstü öğrencilerimize, bu yöndeki ihtiyacı görüp düşüncemizi paylaştığımızda projemize maddi ve manevi destek olan danışman hocam Prof. Dr. Ethem Cebecioğlu'ya, çalışmayı proje olarak kabul edip iki kapak arasında kalıcı hale gelmesini sağlayan Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi'ne, ortaya çıkan eserin basımını gerçekleştiren Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü'ne, yoğun mesai gerektiren bu süreçte kendilerine ayıracağım zamandan feregat eden eşime ve çocuklarıma teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	3
ÖZET	5
ABSTRACT	5
GİRİŞ	7
Genel Bilgiler	7
Gereç ve Yöntem	7
Bulgular.....	8
Tartışma ve Sonuç.....	12
Sonuç	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
REFERANSLAR	14

ÖZET

Disiplinlerarasılık; bir kavramın, konunun, problemin ya da tecrübenin incelenmesi için birden fazla disiplinin yöntem ve bilgisini bilinçli bir biçimde işe koşan program anlayışı şeklinde tanımlanmaktadır. Farklı disiplinlerin kendi epistemolojik ve yöntemsel sınırlarını yeniden tanımlaması, farklı disiplinlere ait bilgi ve becerileri anlamlı bir biçimde bir araya getirilip kullanması yönünde etkili bir strateji olarak görülmektedir. Farklı uzmanlık alanlarının sınırlarının ortadan kaldırılarak yan yana getirilmesi değildir. Üniversitelerin farklı disiplinler halinde teşekkülü, derinlemesine araştırmalara ve nitelikli bilgiye imkân tanımaktadır. Diğer yandan aşırı uzmanlaşma, entelektüel köklerinden kopma, paradigmanın daralması, kendine bir konfor alanı oluşturup burada hapsolma gibi tehlikeler de barındırmaktadır. Olgularla değerler arasındaki uçurumun aşılması, varlığın temel sorunlarının kavranması açısından farklı akademik pratiklerde disiplinler arası yaklaşımlar giderek önemini artırmaktadır. Tasavvuf, 10. asırdan itibaren kaleme alınan bilim tasniflerinde genel itibariyle “Çatı İlim” kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu, Tasavvufun ilgilendiği konuların ve yönteminin disiplinler arası özelliğinden kaynaklanmaktadır. Benzer durum, Osmanlı’da ilk nüvelerinin 19. asırda ortaya çıktığı modern üniversite sürecinde sosyal bilimlerin yöntemlerini kullanan bir bilim dalı olarak ele alınması sürecinde de görülmektedir. Türk İslam düşüncesi öğretisinde tasavvuf, kültürel kimliğimizin ve mirasımızın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Aynı zamanda dinin bir yorum şekli olan bu bilim dalı, mecrasından sapan unsurların yanlış temsili nedeniyle bilgi kirliliğine maruz kalabilmiştir. Nazariyatıyla İslam medeniyetine derin bir mahiyet kazandıran tasavvufun disiplinler arası özelliğine uygun olarak yeniden yorumlanması, bilimsel bilginin hâkim kılınması bu kültürel mirasın nesilden nesle doğru bir şekilde aktarılmasında zorunlu bir adımdır. Benzer sorunları yaşayan her bilim dalı, bu anlamda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek durumundadır.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarasılık, Sosyal Bilimler, Temel İslam Bilimleri, Tasavvuf, Yöntem

ABSTRACT

Interdisciplinarity; It is defined as the understanding of the program that consciously employs the methods and knowledge of more than one discipline for the examination of a concept, subject, problem or experience. It is seen as an effective strategy for different

disciplines to redefine their own epistemological and methodological boundaries, to bring together and use the knowledge and skills of different disciplines in a meaningful way. It is not a matter of eliminating the boundaries of different fields of expertise and bringing them side by side. The formation of universities in different disciplines allows in-depth research and qualified information. On the other hand, it also contains dangers such as over-specialization, separation from its intellectual roots, narrowing of the paradigm, creating a comfort zone for itself and being imprisoned there. In terms of overcoming the gap between facts and values and understanding the basic problems of existence, interdisciplinary approaches in different academic practices gradually increase their importance. In the science classifications written since the 10th century, Sufism is generally evaluated in the category of "Roof Science". This is due to the interdisciplinary nature of Sufism's issues and method. A similar situation can be seen in the process of considering it as a branch of science that uses the methods of social sciences in the modern university process, where the first cores of the Ottoman Empire emerged in the 19th century. In the teaching of Turkish-Islamic thought, Sufism constitutes an important part of our cultural identity and heritage. This branch of science, which is also a form of interpretation of religion, has been exposed to information pollution due to the misrepresentation of the elements deviating from its medium. The reinterpretation of Sufism, which gives a deep character to Islamic civilization with its theory, in accordance with its interdisciplinary character, and the domination of scientific knowledge is a necessary step in the correct transfer of this cultural heritage from generation to generation. Every branch of science experiencing similar problems has to fulfill its responsibility in this sense.

Keywords: Interdisciplinarity, Social Sciences, Basic Islamic Sciences, Sufism/Tasawwuf, Method

GİRİŞ

Genel Bilgiler

Türkiye’de yapılan lisansüstü çalışmaların sonuçlandırılma oranı bölümlere göre yüzde on beş ile kırk arasında değişmektedir. Oranların bu kadar düşmesinin öne çıkan iki nedeni bulunmaktadır. Bunlardan ilki, danışman ile öğrenci arasındaki irtibatın zayıf kalmasıdır. İkincisi ve daha önemlisi ise tez hazırlama sürecinde araştırmacının yeterli yöntem bilgisinden mahrum kalmasıdır. Elinizdeki kitap, araştırmacılara disiplinlerarası çalışmalarda içerik ve yöntem açısından katkı sunmayı hedeflemektedir.

Gereç ve Yöntem

Akademik metin hakemliğinde ya da jüri likte değerlendirmeler öncelikle yöntem üzerinden yapılır. Başka bir ifadeyle araştırmacının görüşünü neye dayand ır d ığı ve bilgiyi hangi yöntemle ortaya koydu ğu hayati önem taşır. Konunun orijinall i ği, alana katkısı gibi hususlar usul hatası söz konusu olduğunda pek bir anlam ifade etmez. Kültürümüzdeki “Usul esastan önce gelir.”, “Usul bilmeyen vusule eremez.” özdeyişleri de bu durumu ifade etmektedir. Bu çalışma, genelde sosyal bilimler, özelde tasavvuf araştırmalarında usulü/yöntemi konu edinmektedir.

Tasavvuf hem akademik camiada sosyal bilimlerin bir dal ı hem de kendi içinde uygulamalı manevi eğitim yöntemi olmak üzere iki yönlüdür. Her iki vechesiyle de kültürel kimliğimizde önemli bir yere sahiptir. Tasavvuf ve kurumları, mecrasından sapan unsurların yanlış temsili nedeniyle bilgi kirlili ğine de maruz kalmıştır. Bu çalışma, tasavvufun disiplinlerarası özelli ğine uygun tarzda yeniden yorumlanması, bilimsel bilginin hâkim kılınması ve bu kültürel mirasın doğru bir şekilde aktarılması açısından önem arz etmektedir.

Elinizdeki kitap, alanında uzman araştırmacıların 2017’den beri devam eden sözlü sunumlarının, Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi’nin deste ğiyle metne dönüştürülmüş halidir. Projenin hedef kitlesini genelde sosyal bilimler, özelde tasavvuf alanında akademik çalışma yapan lisansüstü öğrencileri oluşturmaktadır. Projenin temel amacı, araştırmacılara ilgi duydukları konularda disiplinlerarası çalışmanın imkân ve yöntemlerini sunmaktır. Projenin di ğer amaçları şöyle sıralanabilir:

- Araştırmacıların dil, bilgi ve yöntem becerilerini geliştirme,
- Akademik ilkelere uygun davranma ve bunu alışkanlık edinme,
- Bilimsel, sosyal ve kültürel değerleri tanıma,
- İnsanlığın ortak değerlerinin tanıtılmasına yardımcı olma,
- Toplumsal problemleri çözme yeteneğini geliştirme,
- Sürdürülebilir özelliğiyle diğer disiplinler için örneklik teşkil etme,
- Yöntem arayışındaki araştırmacıların kaynak eser ihtiyacına sunma.

Proje çerçevesinde, farklı disiplinlerden doktora sürecinde ya da sonrasında tasavvufla irtibatlı araştırma yapan akademisyenlerin çalışmalarına yer verilmiştir. Uygulamadaki bu tercih, tecrübe birikimi dolayısıyla araştırmacıların metinlerini daha kısa sürede hazırlanmasına da imkân tanımıştır.

Disiplinlerin kategorizasyonunda, Türkiye’deki yüksököğretim programlarında geçerli anabilim dalları ve bilim dalları sınıflandırması esas alınmıştır. Altı bölüme ayrılan çalışmanın ilk iki bölümünde, tarihte bilim tasniflerine, tasavvufun bu tasnifler içindeki konumuna ve tasavvuf ilminin teşekkül sürecine genel hatlarıyla değinilmiştir.

Bulgular

Disiplinlerarası çalışmanın imkanına dair öncü nitelikte yöntem önerisindeki bu projede, başlangıçta ortaya konulan hedefler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede esere giriş mahiyetindeki ilk iki bölümün ardından üçüncü bölümün “Temel İslam Bilimleri” üst başlığında, tasavvufi terimlerin Kur’an’dan referansları ele alınmıştır. Bu çerçevede tasavvuf kavramlarının zahir ve işari anlam şeklinde Kur’an’dan istinbat yöntemlerine dikkat çekilmiştir. İşari anlam ile istinbatta sûfilerin manayı genelleştirme, zahir anlamdan uzaklaşma, kelimelere derin anlamlar yükleme, öznellik, anlamı kapalı ifadedelere dair te’vil konuları ele alınmıştır.

Tefsir ve tasavvuf ilişkisinde tasavvufi-işarî tefsir kavramının mahiyeti, müellifleri, erken dönem eserleri, genel tefsirlerdeki tasavvufi yorumlar, kadim sufi rivayetlerle yeni işari yorumların harmanlanması, sufi tefsire nazari eğilimin girmesi, Osmanlı hükümdarlık devri işarî tefsirleri ile günümüz tefsirlerindeki tasavvufi izahlar araştırmanın sınırları dâhilinde ele

alınmıştır. Red ve kabul denkleminde tasavvufi-işari tefsir hakkında değerlendirme ile metin sonuçlandırılmıştır.

Hadis ve tasavvuf ilişkisinde; sûfîlerin hadis rivayeti, sünnete verdiği önem, hadis öğrenimi ve kitabeti, rüya, keşf, ilham ile hadis alma, eserlerde kullanılan rivayetlerin genel sıhhat durumu, tasavvuf klasiklerinde isnad kullanımı ele alınmıştır. Hadis yorum türleri, metinde değinilen bir diğer konu olup çalışmada; işârî, zâhirî yorum ilkeleri, Ehl-i sünnet'te bâtinî yorum ilkeleri, İsmailî-Bâtinî yorum ilkeleri ve lügavî yorum ilkelerine yer verilmiştir.

Fıkıh ve tasavvuf ilişkisinde her iki ilim dalının teşekkül evresinde birbirleriyle etkileşimi, gerilim ve uzlaşma noktaları çerçevesinde ele alınmıştır. Kelam ve tasavvuf ilişkisinde sûfî kelâmcılar ile kelâmcı sûfîler, akîde bağlamında sûfî müelliflerin tevhid yaklaşımları ve paradigma değişikliği üzerinde durulmuştur. İslam mezhepleri tarihi ve tasavvuf ilişkisinde ise mezheplerin oluşum sürecindeki ilk sûfîler ile dönemin zühd ve takvâ eğilimleri ele alınmıştır. Sünnî, Mu'tezilî, Şîî İmamiyye literatüründe tasavvufun yeri genel hatlarıyla değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölüm, Felsefe ve Din Dilimleri alanındaki disiplinleri içermektedir. Felsefe, din felsefesi ve tasavvuf ilişkisinde öncelikle kavramsal çerçeveye yer verilmiş ardından bu disiplinlerin birbirleriyle ilişkisinin zemini ele alınmıştır. Din felsefesi ile ilişkide dini tecrübenin konumu, bir tasavvuf araştırmacısının din felsefesinden nasıl istifade edebileceği konularına yer verilmiştir. Dinler tarihi ve tasavvuf ilişkisinde ise mistisizmin farklı dinlerdeki tezahürleri ele alınmış, her iki disiplin arasındaki çalışmanın imkânı, Hint mistisizmi ve tasavvuf örneklemleri üzerinden okuyucuya sunulmuştur.

Sosyolojiyle buluşma noktaları ele alınırken toplumu anlamada tasavvufun önemine, tasavvufun sosyal varlığını anlamada sosyolojinin imkânına yer verilmiştir. Bu bağlamda her iki disiplin arasındaki düşünümsel ilişkiye değinilmiştir. Psikoloji ve tasavvuf ilişkisine ise dini tecrübe, mistik tecrübe, mistik bilinç ve mistik kişilik kavramları ekseninde yaklaşılmıştır.

Eğitim ve tasavvuf ilişkisinde formel tasavvufî eğitimin süreç odaklı, bireysel, aşamalı ve hikmet arayışına matuf bir zevk işi oluşuna dikkat çekilmektedir. Bu süreçte tasavvufî eğitimin pratiğe dayalı, değişim ve gelişime önem veren yönü vurgulanmıştır. Günümüz eğitim sisteminin kültürel köklerle irtibatına imkân sunmak açısından referans noktaları tasavvufî eğitimde uygulanan yöntemlerle okuyucuya sunulmuştur.

Beşinci bölüm iktisat ile tarih ve sanata dair bilim dallarının tasavvufu buluştuğu noktalar üzerinedir. Tarihin tarifi, konusu, niteliği, diğer bilimlerle ilişkileri, eski çağlardan günümüze tarihçilik, tarih-yazı ilişkisi, tarihte terminolojinin önemi girizgâh mahiyetinde ele alınmıştır. “Tarihin Usulü” başlığı altında tarihte olay-olgu inceleme yöntemi, tarih çalışmasını gerçekleştirme süreci, tarihin sözlü, yazılı kaynakları ile bunlardan yararlanma yöntemleri genel hatlarıyla ortaya konulmuştur. “Müslümanlarda Tarihçilik” başlığında ise İslam medeniyetinde farklı tarih anlayışları, tarih yazımının âmilleri, İslam tarihçiliğinde kaynak tenkidi, Müslümanlarda tarih literatürü incelenmiştir.

İktisat ve tasavvuf ilişkisinde, günümüzde “iktisat” yerine kullanılan “ekonomi” kavramının birbirinden farkına işaretle mevzuya giriş yapılmaktadır. Tevhidî düşünce bilgi yöntemine göre iktisat-tasavvuf ilişkisine, kurucu düşüncenin içtimai düzen inşa etmedeki temellerine dikkat çekilmiştir. Ardından iktisat-tasavvuf ilişkisinin düşünce yöntemi ve zihniyet farklılığı üzerinden ele alınmasının önemine değinilmiştir. İslam’ın üç ana bileşeni, tasavvufun toplum ve iktisat ile ilişkisi bu çerçevede ele alınan diğer konulardır.

Sanat ve tasavvuf başlığında öncelikle temel kavramlara yer verilmiştir. İslam ve sanat ilişkisinin fikriyattaki yansımaları, tasavvufun sanat ile ilişkisinin imkânı özellikle vahdet-i vücûd üzerinden değerlendirilmiştir. Edebiyat ve tasavvuf ilişkisinde tasavvuf, sembolik dil ve şiir münasebetiyle konuya giriş yapılmaktadır. Tasavvufun Arap, Fars ve Türk edebiyatına tesiri genel hatlarıyla incelenmiş, bu çerçevede divan, halk (âşık), tekke edebiyatındaki yansımaları konu edinilmiştir. Tasavvufun musiki ile ilişkisinde ise öncelikle İslam’da ve tasavvufta mûsikînin yerine değinilmiştir. Konuyla irtibatlı semâ, raks, güzel ses ve müzik âletlerinin İslâm tarihindeki tartışma noktaları, her iki disiplinin kesişme noktaları, kişiler ve eserler üzerinden genel hatlarıyla ele alınmıştır.

Tasavvuf gibi uygulamalı bilimler arasında yer alan tıp ve spor, altıncı bölümün üst başlıklardır. Tasavvufun tıp ile ilişkisine girizgâh mahiyetinde önce sûfilerin fen bilimlerindeki konumuna değinilmektedir. Çalışmada, tasavvufta bilgi edinme yöntemi olarak kabul gören keşf ve ilhamın tıp ilmindeki yansımalarına dikkat çekilmiştir. İlmü’t-teşrîh tabiriyle karşılık bulan tasavvuf kitaplarındaki anatomi ilmi, tıbbî terimlerle tasavvuf ilmi, sufi sağlığı her iki disiplinin buluşma noktaları arasında yer almaktadır.

Editöryal çalışmamızın son metni konumundaki spor ve tasavvuf ilişkisinde ise kültür, beceri ve algı ilişkisi ile konuya giriş yapılmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı halklarının bazı kültürel özellikleri, aşk ve hayat, varlığın ahenkli biliğinin temelleri, araştırmacının her iki disiplini buluşturduğu noktalardır.

Toplam 666 sayfadan oluşan araştırma metni, proje başlangıcında öngörüldüğü şekilde tamamlanmış olup yayınlanan haliyle planı ve yazarları aşağıdaki şekildedir:

SOSYAL BİLİMLERDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMANIN İMKÂNI: TASAVVUF ÖRNEĞİ

ÖNSÖZ

GİRİŞ

Tarihte Bilim Tasnifleri, Gerekçeleri ve Tasavvufun Konumu/Talat Olgun, Ahmet Cahid Haksever

Tasavvuf İlminin Teşekkül Süreci/Hacı Bayram Başer

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ VE TASAVVUF

Kur'ân ve Tasavvuf/Mahmud Esad Erkaya

Tefsir ve Tasavvuf/İsmail Çalışkan

Hadis ve Tasavvuf/Fikret Karapınar

Fıkıh ve Tasavvuf/Murat Şimşek

Kelam ve Tasavvuf/Nurullah Koltaş

İslâm Mezhepleri Tarihi ve Tasavvuf/Osman Aydın

FELSEFE- DİN BİLİMLERİ VE TASAVVUF

Felsefe ve Tasavvuf/Şamil Öçal

Din Felsefesi ve Tasavvuf/Rıza Bakış

Dinler Tarihi ve Tasavvuf/Cemil Kutlutürk

Sosyoloji ve Tasavvuf/Ergün Yıldırım

Psikoloji ve Tasavvuf/İbrahim Gürses

Eğitim ve Tasavvuf/Hamdi Kızıler

TARİH, İKTİSAT, SANAT VE TASAVVUF

Tarih ve Tasavvuf/Seyfettin Erşahin

İktisat ve Tasavvuf/Osman Şimşek

Sanat ve Tasavvuf/Zeynep Gemuhluoğlu

Edebiyat ve Tasavvuf/Murat Vanlı

Mûsikî ve Tasavvuf/Bayram Akdoğan

TIP, SPOR VE TASAVVUF

Tıp ve Tasavvuf/Hülya Küçük

Spor ve Tasavvuf/Ali Çavuşoğlu

Tartışma ve Sonuç

Disiplinlerarasılık; bir kavramın, konunun, problemin ya da tecrübenin incelenmesi için birden fazla disiplinin yöntem ve bilgisini bilinçli bir biçimde işe koşan program anlayışı şeklinde tanımlanmaktadır. Disiplinlerarasılık, farklı uzmanlık alanlarının sınırlarının ortadan kaldırılarak yan yana getirilmesi değildir. Her disiplinin kendi epistemolojik ve yöntemsel sınırlarını yeniden tanımlaması, bilgi ve becerilerini anlamlı bir biçimde bir araya getirip kullanması şeklinde etkili bir strateji olarak görülmektedir.

Üniversitelerin farklı disiplinler halinde teşekkülü, derinlemesine araştırmalara ve nitelikli bilgiye imkân tanımaktadır. Diğer yandan aşırı uzmanlaşma, entelektüel köklerinden kopma, paradigmanın daralması, kendine bir konfor alanı oluşturup burada hapsolme gibi tehlikeler de barındırmaktadır. Disiplinlerarası etkileşimler, olgularla değerler arasındaki uçurumun aşılması ve varlığın temel sorunlarının kavranması açısından önemini giderek artırmaktadır.

Farklı disiplinlerin birbirleriyle ilişkileri sadece günümüzde değil, bilim tarihinin hemen her evresinde araştırmacılara kolaylık sağlamak amacıyla üzerinde durulan bir mevzudur. Tasavvuf, 3./10. asırdan itibaren kaleme alınan bilim tasniflerinde genel itibariyle “çatı ilim”

kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu, tasavvufun ilgilendiği konuların ve yönteminin disiplinlerarası özelliğinden kaynaklanmaktadır. Benzer durum, Osmanlı’da ilk nüvelerinin 13./19. asırda ortaya çıktığı modern üniversite sürecinde de görülmektedir.

Proje başvuru planında yer alan “Din Felsefesi ve Tasavvuf” ilişkisinde Abdülkerim Erdoğan bir metin hazırlamayacağını, konferanslarının yazılı metne dökülüp düzenlenmesiyle katkı sağlayabileceğini belirtmiştir. Süre ve format açısından bu teklif uygun görülmemiş, ilgili araştırmacı yerine yine bu her iki alanı içine alacak şekilde doktora çalışması bulunan Rıza Bakış’ın metnine yer verilmiştir. “Dil Bilimi ve Tasavvuf” ilişkisi üzerine metin hazırlamayı kabul eden Aydın Kudat sürekli hatırlatmalara rağmen metnini zamanında teslim edememiştir. Başlangıçtaki proje planında yer almamakla birlikte mantık ve tasavvuf ilişkisi üzerine çalışmaya da yer verilmesi düşünülmüş, projeye katkı sunabilecek çalışmaları olan İbrahim Emiroğlu emekliliğini gerekçe göstererek metin göndermemiştir. Bunun dışındaki tüm araştırmacılar metinlerini göndermişlerdir.

Proje için araştırmacılara lisansüstü öğrencilere yöntem sağlama hedefi güttüğü belirtilmişti. Ancak alanında öncü bir çalışma olması dolayısıyla bazı metinlerde standardın sağlanamadığı gözlenmiştir. Proje formatı dışına çıkan yazarlara, İsmail Çalışkan tarafından hazırlanan “Tefsir ve Tasavvuf” metni ideal bir model olarak sunulup buna göre metinlerini yeniden düzenlemeleri istenmiştir. Kendilerine tanınan sınırlı sürede metinlerdeki eksiklikler giderilerek asgari düzeyde standart sağlansa da ilerleyen süreçte geliştirme yapılmasında fayda vardır.

Sonuç itibarıyla, akademik alanda gösterilen lisansüstü çalışmaların başarılı bir şekilde sonuçlandırılması hem birey hem de ülkemiz bilimine katkı açısından önem arz etmektedir. Bunun için araştırmacı adaylarına yöntem açısından katkı sunulması gerekmektedir.

Genelde Sosyal Bilimler, özelde Temel İslam Bilimleri ve Tasavvuf alanında tez yürüten araştırmacılara uygulanabilir nitelikte bir yöntem öneren bu çalışmanın benzerlerinin, ülkemizdeki diğer sosyal ya da fen bilimleri ve alt bölümleri için de gerçekleştirilmesi elzemdir.

REFERANSLAR

- Bakar, Osman, *İslâm Düşüncesinde İlimlerin Tasnifi*, İnsan Yayınları, İstanbul 2020.
- Bedir, Murteza, “İbn Haldun Gözüyle Nakli İlimler”, *İslâm Araş-tırmaları Dergisi*, Sayı: 15, 2006.
- Saçaklızâde, *Tertîbü’l-‘ulûm*, çev.: Zekeriya Pak, M. Akif Özdoğan, Arıkan Mensucat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Yayınları, Kahramanmaraş 2009
- Çınar, Selime, *Fârâbî’den Taşköprüzâde’ye: İslam Medeniyetinde İlimler Tasnifinin Gelişimi*-(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul 2014.
- Demirli, Ekrem, “Zahiri İlimlerin Otoritesine Karşısında Tasavvufun Meşruiyet Arayışı”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 15, 2007.
- ed-Devvânî, Celâleddin, *Risâletü enmûzeci’l-‘ulûm (Örneklerle İlimler Tasnifi)*, çev.: Ali Kürşat Turgut, Ömer Osman Arık, Endülüs Yayınları, İstanbul 2020.
- Elçibey, Ebülfez, “İlimlerin Tasnif Tarihi”, çev.: Muhammet Kemaloğlu, *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, c. 3, Sayı: 3, 2014
- Fârâbî, *İhsâü’l-‘ulûm*, çev.: Ahmet Ateş, MEB Yayınları, İstanbul 1990.
- el-Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed, *İhyâü ‘ulûmi’ d-dîn*, Bedir Yayınevi, İstanbul 1996.
- Gökbulut, Süleyman, "İlim Tasniflerinde Tasavvufun Yeri", *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, yıl 8, Sayı: 19, 2007.
- el-Kelâbâzî, Muhammed b. İbrahim, *et-Ta’arruf: Doğuş Devrinde Tasavvuf*, haz.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 2021.
- Konevî, Sadreddin, *Miftâhu’l-gayb*, çev.: Ekrem Demirli, Kapı Yayınları, İstanbul 2002.
- el-Mekkî, Ebû Tâlib, *Kûtü’l-kulûb*, Semerkand Yay., İstanbul 2003.
- Taşköprülüzâde, *Mevzuâtü’l-‘ulûm*, sad.: Mümin Çevik, Üç dal Neşriyat, İstanbul 1975.
- Türker, Ömer, “İslam Düşüncesinde İlimler Tasnifi”, *Sosyoloji Dergisi*, Sayı: 22, 2011.

- Yapıcı, Süleyman, *İlimlerin Tasnifi*, Anıl Grup Matbaacılık Yayıncılık, Ankara 2011.
- Yüksel, Ahmet Turan, *İslâm'da Bilim Tarihi*, Kitap Dünyası Yayınları, Konya 2012.
- Afifi, Ebu'l-Alâ, *Tasavvuf: İslâm'da Manevi Hayat*, çev.: Ekrem Demirli, Abdullah Kartal, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.
- 'Athamina, Khalil, "Al-Qasas: Its Emergence, Religious Origin and Its Socio-political Impact on Early Muslim Society", *Studia Islamica*, Sayı: 76, 1992.
- Başer, Hacı Bayram, *Şeriat ve Hakikat: Tasavvufun Teşekkül Süreci*, Klasik Yayınları, İstanbul 2017.
- Başer, Hacı Bayram, "Yükümlü Varlıktan Varlığın Gayesi Olan İnsana: Tasavvufta İnsan Tanımlarının Dönüşümü Üzerine Bir Değerlendirme", *İnsan Nedir? İslam Düşüncesinde İnsan Tasavvurları*, ed.: Ömer Türker, İbrahim Halil Üçer, İstanbul: İLEM Yayınları, 2019.
- Bonner, Michael, "The Kitâb al-Kasb attributed to al-Shaybani: poverty, surplus, and the circulation of wealth", *Journal of the American Oriental Society*, Sayı: 121, 2001.
- Chokr, Melhem, *İslâm'ın Hicrî İkinci Asrında Zındıklık ve Zındıklar*, çev.: Ayşe Meral, Anka Yayınları, İstanbul 2002.
- Çift, Salih, *Hakîm Tirmizî ve Tasavvuf Anlayışı*, İnsan Yayınları, İstanbul 2008.
- Demirli, Ekrem, *Sadreddin Konevî'de Bilgi ve Varlık*, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Demirli, Ekrem, *İslâm Metafizikinde Tanrı ve İnsan*, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2009.
- Demirli, Ekrem, "Zahiri İlimlerin Otoritesi Karşısında Tasavvufun Meşruiyet Arayışı", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 15, 2007.
- Demirli, Ekrem, "Tasavvuf Araştırmalarında Dönemlendirme Sorunu: Din Bilimleri ile Metafizik Arasında Tasavvufun İlim Olma Mücadelesi", *Nazariyat: İslam Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, c. 2, Sayı: 4, 2016.
- el-Gazzâlî, Ebû Hâmid, *el-Munkiz mine'd-dalâl*, tahk.: Cemil Salîbâ, Kamil İyâd, Dâru'lEndülüs, Beyrut 1967.
- Göktaş, Vahit, *Hicrî IV. Asır Buhara'da Tasavvuf: Kelâbâzî Örneği*, Meydan Yayıncılık, İstanbul 2008.

Güdekli, Hayrettin Nebi, *Kelâmın Tümel Bir Disiplin Olarak İnşâsı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2015.

Hayder, Âmir Ahmed, “Giriş Yazısı”, Beyhakî, *Kitâbu’z-zühdi’l-kebîr* içinde, Dâru’lcinân, Beyrut 1987.

el-Herevî, Abdullah Ensârî, *Menâzilü’s-sâirîn*, nşr. Abdürrezzak Tek, Emin Yayınları, Bursa 2008.

Hodgson, Marshall G.S., *İslâm’ın Serüveni*, çev.: Berkay Ersöz, Phoenix Yayınevi, Ankara 2017.

el-Hücvîrî, Ebû’l-Hasen Ali b. Osman, *Keşfü’l-mahcûb*, çev.: İs‘âd Abdülhâdî Kandîl, Şuûnü’l-İslâmiyye, Kahire 1974.

el-Hücvîrî, Ebû’l-Hasen Ali b. Osman, *Hakikat Bilgisi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yay., İstanbul 1996.

İbn Haldun, *el-Mukaddime*, nşr. Derviş el-Cüveydî, el-Mektebetü’l-asriyye, Beyrut 1996.

İbnü’l-Arabî, Muhyiddîn, *Fütûhât-ı Mekkiyye*, çev.: Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul 2008. el-İsfahânî, Ebû Nu‘aym, *Hilyetü’l-evliyâ ve tabakâtü’l-asfiyâ*, Dâru’l-kütübi’l-ilmîyye, Beyrut 1988.

el-İsfahânî, Ebû Nu‘aym, *Hilyetü’l-evliyâ ve tabakâtü’l-asfiyâ*, Dâru’l-fikr, Beyrut 1996.

Karamustafa, Ahmet T., *Tasavvufun Oluşumu*, çev.: Nagihan Doğan, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2017.

Kâtip Çelebi, *Keşfü’z-zünûn*, nşr. M. Şerafettin Yaltkaya, Kilisli Rıfat Bilge, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1971.

el-Kelâbâzî, Ebû Bekr, *et-Ta‘arruf li-mezhebi ehli’t-tasavvuf*, nşr. Ahmed Şemseddin, Dâru’l-kütübi’l-ilmîyye, Beyrut 1993.

el-Kelâbâzî, Ebû Bekr, *Doğuş Devrinde Tasavvuf*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1992.

Knysh, Alexander, *Tasavvuf Tarihi*, çev.: İhsan Durdu, Ufuk Yayıncılık, İstanbul 2011.

el-Kuşeyrî, Abdülkerîm, *er-Risâletü’l-Kuşeyriyye*, nşr. Abdülhalim Mahmud, Mahmud

b. Şerif, Metâbi‘u müessesetu‘d-dâru‘ş-şâ‘b, Kahire 1989.

el-Kuşeyrî, Abdülkerîm, *Kuşeyrî Risâlesi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1996.

el-Mekkî, Ebû Tâlib, *Kûtü‘l-kulûb fî mu‘âmeleti‘l-mahbûb*, nşr. Mahmûd İbrahim Muhammed er-Rıdvânî, Dâru‘t-türâs, Kahire 2001.

el-Mekkî, Ebû Tâlib, *Kalplerin Azığı: Kûtü‘l-kulûb*, çev.: Muharrem Tan, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.

Melchert, Christopher, *Sünnî Düşüncenin Teşekkülü: Din, Yorum, Dindarlık*, derleme ve çeviri: Ali Hakan Çavuşoğlu, Klasik Yayınları, İstanbul 2018.

Melchert, Christopher, “The Transition from Asceticism to Mysticism”, *Studia Islamica*, Sayı: 83, 1996.

el-Muhâsibî, Hâris, *Âdâbü‘n-nüfûs*, nşr. Abdülkâdir Ahmed Ata, Dâru‘l-cîl, Beyrut 1987.

el-Muhâsibî, Hâris, *Nefsin Terbiyesi: Âdâbü‘n-nüfûs*, çev.: M. Zahit Tiryaki, Hayy Kitap, İstanbul 2011.

el-Muhâsibî, Hâris, *el-Akl ve fehmü‘l-Kur‘ân*, nşr. Hüseyin Kuvvetlî, Dâru‘l-fikr, Beyrut 1971.

el-Muhâsibî, Hâris, *el-Mekâsib*, nşr. Sa‘d Kerîm el-Fakî, Dâiretü İbn Haldûn, İskenderiye ts.

en-Neşşâr, Ali Sâmi, *Neş‘etü‘l-fikri‘l-felsefi fî‘l-İslâm*, Dâru‘l-Ma‘ârif, Kahire 1977.

Salem, Feryal, *The Emergence of Early Sufi Piety and Sunni Scholasticism: Abdallah b. al-Mubarak and the Formation Sunni Identity in the Second Islamic Century*, Brill, Leiden 2016.

es-Serahsî, Şemsü‘l-eimme, *el-Mebsût*, Dâru‘l-ma‘rife, Beyrut 1986.

es-Serrâc, Ebû Nasr, *el-Lüma‘*, nşr. Abdülhalîm Mahmud, Tâhâ Abdülbâkî Surûr, Dâru‘l-kütübi‘l-hadîse bi-Mısr, Kahire 1960.

es-Serrâc, Ebû Nasr, *İslâm Tasavvufu*, çev.: Hasan Kâmil Yılmaz, Altınoluk Yayınları, İstanbul 1996. es-Sülemî, Ebû Abdurrahmân, *Tabakâtü's-sûfiyye*, nşr. Nureddin Şerîbe, Dâru'l-kitâbi'n-nefis, Halep 1986.

eş-Şeybânî, Muhammed b. Hasan, *el-İktisâb fî'r-rızki'l-müstetâb*, nşr. Mahmud Arnûs, Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye, Beyrut 1986.

Tehânevî, *Keşşâfu ıstılâhâtî'l-fünûn*, nşr. Lütfi Abdülbedî, çev.: Abdünnaim Muhammed Hasaneyn, Müessesetü'l-Mısriyyeti'l-âmmeh, Kahire 1963.

et-Tirmizî, Hakîm, *Beyânü'l-fark beyne's-sadr ve'l-kalb ve'l-fuâd ve'l-lübb*, nşr. Ahmed Abdürrahim es-Sâyih, Merkezü'l-kitâb li'n-neşr, Kahire 1998.

et-Tirmizî, Hakîm, *Kalbin Anlamı*, çev.: Ekrem Demirli, Hayy Kitap, İstanbul 2009.

et-Tirmizî, Hakîm, *Beyânü'l-kesb (Âdâbü'l-mürîdîn ile birlikte)*, nşr. Abdülfettâh Abdullah Bereke, Matba'atüs's-sa'ade, Kahire 1977.

et-Tirmizî, Hakîm, *Mesâilü'l-meknûne*, nşr. Muhammed İbrahim Ceyûşî, Dâru't-türâsi'lArabî, yy. 1980.

Yılmaz, Hasan Kamil, *Tasavvufî Hadis Şerhleri ve Konevî'nin Kırk Hadis Şerhi*, İFAV Yayınları, İstanbul 1990.

Apaydın, Yunus, "Zahiriyye", *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 44, İstanbul 2013.

Ateş, Süleyman, *İşârî Tefsîr Okulu*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara 1974.

Ay, Mahmut, "İşari Tefsirde İtibar/Analoji Yöntemi", *Dini ve Felsefî Metinler: Yirmibirinci Yüzyılda Yeniden Okuma, Anlama ve Algılama II*, ed.: Bayram Ali Çetinkaya, İstanbul 2012.

Câbirî, Muhammed Âbid, *Arap – İslâm Kültürünün Akıl Yapısı*, Kitabevi Yay., İstanbul 2001.

Cürcânî, Ebü'l-Hasan Seyyid Şerif Ali b. Muhammed b. Ali, *Mu'cemü't-ta'rîfât*, haz.: Muhammed Sıddîk el-Münşâvî, Muhammed Sıddîk el-Münşâvî Yay., Kahire ty.

Çakmaklıoğlu, M. Mustafa, "Sûfilerin Kur'ân Telakkisi", *Tasavvuf*, ed.: Kadir Özköse, Grafiker Yay., Ankara 2012.

Demirci, Muhsin, *Tefsir Tarihi*, İFAV Yay., İstanbul 2012.

Dönmez, İbrâhim Kafi, "Zahir", *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 44, İstanbul 2013.

Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdullah b. İshak el-İsfahânî, *Hilyetü'l-evliyâ ve tabakâtu'l-asfiyâ*, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1996.

Erkaya, Mahmud Esad, *Kur'an Kaynaklı Tasavvuf Kavramları*, Otto Yay., Ankara 2017.

—, "Tasavvuf Klasiklerinde Tasavvuf ve Seriat", *Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*, ed. Mine Nur Bozdoğan, İksad Yay., Ankara 2018.

Fahreddin er-Râzi, Ebû Abdullah Fahreddin Muhammed b. Ömer, *Tefsîru'l-Fahri'r-Râzi el-meşhûr bi't-tefsîri'l-kebir ve mefâtihi'l-gayb*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut ty.

Gazzâlî, Ebû Hamid Huccetülislâm Muhammed b. Muhammed, *Mişkâtü'l-envâr*, haz.: Ebü'l-ulâ Afîfi, Dâru'l-Kavmiyye, Kahire ty.

Gazzâlî, Ebû Hamid Muhammed, *İhyâu ulûmi'd-dîn*, Mektebetü'l-Asriyye, Beyrut 2013.

Gördük, Yunus Emre, *Tarihsel ve Metodolojik Açıdan İşârî Tefsir Mâhiyeti, Meşrûiyeti, Bâtınî Yorumdan Farkı*, İnsan Yay., İstanbul 2013.

Halil b. Ahmed, Ebû Abdurrahman, *Kitâbü'l-ayn*, haz.: Abdülhamid Hindâvî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2003.

Herevî, Ebû İsmâil Pîr-i Herat Hâce Abdullah b. Muhammed b. Ali el-Ensârî, *Kitâbu Menâzili's-sâirîn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1988.

Hücvîrî, Ebü'l-Hasen, *Keşfu'l-mahcûb (Hakikat Bilgisi)*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh, İstanbul 2010.

İbn Fâris, Ebü'l-Hüseyin Ahmed b. Faris b. Zekeriyyâ, *Mu'cemü mekâyisi'l-luga*, haz.: Abdüsselam Muhammed Harun, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1979.

İbn Kayyim el-Cevziyye, Ebû Abdullah Şemseddin Muhammed, *et-Tibyân fi aksâmi'l-Kur'ân*, haz. Muhammed Hâmid el-Fakî, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut ty.

İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî, *Lisânü'l-Arab*, haz.: Abdullah Ali Kebir, Muhammed Ahmed Hasbullah – Hâşim Muhammed eş-Şâzelî, Dâru'lmaârif, Kahire ty.

Kara, Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*, Dergâh Yay., İstanbul 2012.

Kelâbâzî, Ebû Bekr Muhammed b. İbrâhim el-Buhârî, *et-Taarruf li-mezhebi ehli'ttasavvuf*, haz. Ahmed Şemsüddin, Daru'l-kütübi'l-ilmiyye, Beyrut 1993.

Kılınçlı, Sami, “İşârî Te'vil ve Kuşeyrî'nin Cihad ve Kıtal Ayetlerini Yorumlama Yöntemi”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/1 (2017).

Koca, Ferhat, “İstinbat”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 33, İstanbul 2003.

Kurtubî, Ebû Abdullah Muhammed b. Ahmed b. Ebî Bekr, *el-Câmi' li-ahkâmi'l-Kur'ân*, haz. Ahmed Berdûnî vd., Daru'l-kütübi'l-Mısriyye, Kahire ty.

Kuşeyrî, Ebû'l-Kâsım Zeynülsîlâm Abdülkerîm b. Hevâzin, *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*, haz.: Halil el-Mansûr, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1422/2001.

———, *Letâifü'l-işârât*, haz.: Seyyid Abdülganî Zâid, Dâru'l-Ğad el-Cedîd, Mısır 2013.

Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed, *Te'vilâtü Ehli's-sünne*, haz.: Mecdî Bâ Sellûm, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2005.

Öner, Necati, *Klasik Mantık*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1986.

Öztürk, Mustafa, *Tefsirin Hâlleri*, Ankara Okulu, Ankara 2013.

Râgıb el-İsfahânî, Ebû'l-Kâsım Hüseyin b. Muhammed b. el-Mufaddal, *el-Müfredât fi garîbi'l-Kur'ân*, haz. Safvân Adnân ed-Dâvûdî, Dâru'l-Kalem, Beyrut 1412.

Serrâc, Ebû Nasr Abdullah b. Ali et-Tûsî, *el-Lüma' fi târîhi't-tasavvufi'l-İslâmî*, haz.: Kamil Mustafa el-Hindâvî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2007.

Şa'bân, Zekiyyüddîn, *İslâm Hukuk İlminin Esasları (Usûlü'l Fıkıh)*, çev.: İbrâhim Kâfi Dönmez, TDV Yay., Ankara 2004.

Şâtıbî, Ebû İshak İbrâhim b. Musa b. Muhammed el-Gırnati, *el-Muvâfakât*, haz.: Ebû Ubeyde Âli Selmân, Dâru İbn Affân, Kahire 1997.

Taberî, Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr b. Yezîd, *Tefsîrû 't-Taberî Câmiu 'l-beyân an te 'vili âyi 'l-Kur 'ân*, haz. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî, Daru Hicr, Kahire 2001.

Uludağ, Süleyman, “İşârî Tefsîr”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 33, İstanbul 2001.

Vâhidî, Ebû'l-Hasan Ali b. Ahmed b. Muhammed en-Nisâbûrî, *el-Vasît fî tefsîri 'lKur 'âni 'l-mecîd*, haz.: Âdil Ahmed Abdülmevcûd vd., Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1994.

—, *el-Vecîz fî tefsîri 'l-Kitâbi 'l-Azîz*, haz.: Safvân Adnân Dâvûdî, Dâru'l-Kalem, Dımaşk 1995.

Zerkeşî, Ebû Abdullah Bedreddin Muhammed b. Bahadır b. Abdullah, *el-Burhan fî ulûmi 'l-Kur 'ân*, haz.: Muhammed Ebû'l-Fazl İbrâhim, Dâru İhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye, Kahire 1957.

Abduh, Muhammed, M. Reşîd Rıza, *Tefsîru 'l-menâr*, Beyrut ty.

Abdurrahman Câmî, *Tefsîru Molla Câmî -Molla Cami Tefsiri*, eleştirmeli metin ve çeviri D. Ağbal, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Bşk. Yay., 1. baskı, İstanbul 2020.

Abdülhalim Mahmud, *Muhasibî Hayatı, Eserleri ve Fikirleri*, çev. M. B. Eryarsoy, İstanbul 2005.

Abdulhalim Mahmud, *Süfyân es-Sevrî Emîru 'l-Müminîn fî 'l-hadîs*, Dâru'l-Maarif, 3. baskı, Kahire ty.

Ağbal, Davut, “Molla Câmî Tefsiri'nde İşârî Yorumlar”, *Amasya İlahiyat Dergisi*, 2019/13.

Ağbal, Davut, *İbn Arabî'de İşârî Tefsir*, Litera Yayıncılık, İstanbul 2017.

Ak, Ahmet, “Matüridiliğin Ortaya Çıkışı”, *Büyük Türk Bilgini Matüridi ve Matüridilik*, İstanbul 2012.

Akpınar, Ali, “Ömer Rıza Doğrul ve Tefsire Katkısı”, *Cumhuriyet Üniv İlahiyat Fak. Dergisi*, VI/1, 2002.

Akpınar, Ömer Faruk, “Sufyân es-Sevrî’nin Hayatı ve Eserleri”, *Usul*, sayı 22, TemmuzAralık 2014.

Alkan, Ercan, “Osman Fazlı Atpazarî’nin Nas Yorumculuğu: el-Lâ’ihâtü’l-berkıyyât Üzerine Bir Değerlendirme”, *Sürgün Bir Şeyhe Armağan Atpazarî Kutup Osman Kitabı*, edit.: İ. Güleç, A. Namlı, Ö. S. Güler, Lefkoşa 2019.

Âlûsî, Şihâbuddin Mahmud, *Rûhu’l-me’ânî fî tefsîri’l-Kur’ânî’l-‘Azîm ve’s-Seb’i’lMesânî*, Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 1993.

Arpa, Abdulmuttalip, “Rûm Sûresi Çerçevesinde Beytûlmakdis’in Fethinin Müjdelenmesi -İbn Berrecân’ın İşârî Tefsir Yorumu”, *Beytûlmakdis Araştırmaları Dergisi*, 2015, cilt XV.

Arslan, Mehmet, *Elmalılı İle Süleyman Ateş’in Tefsirlerinin İşârî Yöntem Açısından Mukayesesi* (yüksek lisans tezi), Eskişehir 2013.

Atalay, Orhan, “Kur’ân’ın İşârî Tevili ve Molla Sadra Örneği”, *eskiyeni*, 27/Güz 2103.

Ateş, Süleyman, *İşârî Tefsir Okulu*, İstanbul 1998.

Ateş, Süleyman, *Sülemi ve Tasavvufî Tefsiri*, Sönmez Neşriyat, İstanbul 1969.

Avcı, Hatice, “Fatıha Sûresi Tefsirinde Fahreddin Razi’nin Tasavvufî Görüşleri”, *Eskişehir Osmangazi Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV (2016).

Ay, Mahmut, “Hasan Basri Çantay’ın Kur’ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm İsimli Eserinde Tasavvufî Yorumlar”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı 33, 2015.

Ay, Mahmut, *Kur’ân’ın Tasavvufî Yorumu-İbn Acîbe’nin el-Bahru’l-Medîd Adlı Tefsiri*, İnsan Yay, İstanbul 2011.

Ayday, Mehmet Selim, “Havâssü’l-Kur’ân Açısından Hüsâmeddîn Ali el-Bitlisî’nin Câmiu’t-Tenzîl ve’t-Te’vîl İsimli İşârî Tefsiri”, *Osmanlı Döneminde Tefsir*, İstanbul 2018.

Ayday, Mehmet Selim, “Hüsâmeddîn Ali el-Bitlisî’nin Câmi’u’t-Tenzîl ve’t-Te’vîl İsimli İşârî Tefsirindeki Hurûfliğin İzleri”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017/34.

Babur, Ahmet, *Hacı Paşa ve Mecma' u 'l-Envâr fî Cemî' i 'l-Esrâr Adlı Tefsirindeki Metodu* (yüksek lisans tezi), Konya 2016.

Bağdâdî, Hatîb, *İktidâu 'l- 'ilmi 'l- 'amel (Mukaddime)*, Beyrut 1993.

Baljon, J. M. S., *Modernist Düşüncenin Şekillenışı -Şah Veliyyullah Dehlevî, çev. İ. Çalışkan*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2002.

Başkan, Ömer, “Halkı İrşâd Çabasının Tefsire Yansımış Biçimi: Bursevî'nin Rûhu'lBeyân'ı ve Tefsir Yöntemine Dair Bir Değerlendirme”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, VIII/3 (2008).

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Büyük Tefsir Tarihi -Tabakatü'l-Müfessirîn*, İstanbul 1973.

Bırışık, Abdulhamit, “İbn en-Nakîb el-Makdisî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 21, İstanbul 2000.

Bursevî, İsmail Hakkı, *Rûhu 'l-beyân*, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut ty.

Câbirî, Muhammed Abid, *Arab Aklının Oluşumu*, çev. İ. Akbaba, İz Yayıncılık, İstanbul 1997.

Câbirî, Muhammed Abid, *Bünyetü 'l- 'akli 'l-arabî*, Merkezü Dirâsâtî'l-Vahdeti'l-Arabî, Beyrut 1990.

Cerrahoğlu, İsmail, *Tefsir Tarihi*, Ankara 1988.

Ceyûşî, Muhammed İbrâhim, “Menhecü'l-hakîm et-Tirmizî fî't-tefsîr”, *ME*, LIII/5 (1981).

Çalışkan, İsmail, “Şah Veliyyullah Dehlevî: Âlim, Mütefekkir ve Eylem Adamı”, *Doğudan Batı'ya Düşüncenin Serüveni*, c. 7, İstanbul 2015.

Çalışkan, İsmail, “Tefsir Usûlü'nün Oluşum Sürecinde İlk Yazılı Kaynaklar -İbn Vehb ve Muhâsibînin Eserleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Tahlil-”, *Cumhuriyet Ü. İlahiyat Fak. Dergisi*, XII/2, 2008.

Çalışkan, İsmail, “Tefsirî Mehmed Efendi'nin *Tefsîr-i Tibyân* Adlı Eserinin Osmanlı Dönemi Tefsir Faaliyetindeki Yeri ve Dönemin Siyasi-Sosyal Yapısı İçin Anlamı”, *Osmanlı Toplumunda Kur'ân Kültürü ve Tefsir Çalışmaları*, İstanbul 2011.

Çelik, Ahmet, *Âlûsî'nin Ruhu'l-Meânî Adlı Eserinde İşârî Tefsir*, (doktora), Erzurum 1996.

Çetin, Esmâ, “Nazârî Sufî Tefsir Alanında Bilinmeyen Bir Âlim: Hüsameddin Ali elBitlisi”, *Turkish Studies -Karşılaştırmalı Dini Araştırmalar*, c. 11, Sayı: 5, 2016.

Çetiner, Bedrettin, “Atpazarî Osman Fazlı ve el-Laihatü'l-berkıyyat Adlı Tasavvufî Tefsir Risâlesi”, *Marmara Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 16-17, 1998-1999.

Çiçek, M. Halil, “Menhecü'l-Konevî fî Tefsîrihi'l-İrfânî İ'câzu'l-Beyân”, *II. Uluslararası Sadreddin Konevi Sempozyumu Bildirileri*, Konya 2014.

Çiçek, Mehmet, Esat Yılmaz, “Celâleddîn ed-Devvânî ve Fatîha Sûresi Tefsiri”, *Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 18, Sayı: 35, Haziran 2019.

Dâvûdî, Şemsüddin Muhammed, *Tabakâtu'l-Müfessirîn*, tahk.: Ali Muhammed Ömer, 2. baskı, Mektebetü Vehbe, Kahire 1429/2008.

Deliser, Bilal, “Osmanlı Son Dönem Şeyhulislâmlarından Musa Kâzım Efendi'nin “Safvetü'l-Beyân fî Tefsiri'l-Kur'ân” Adlı Eserinde İşârî Yorumlar”, *Gümüşhane Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi*, c. 3, Sayı: 6. 2014/3.

Demir, Mehmet, *Rûzbihân el-Baklî ve Arâisü'l-Beyân İsimli Tefsîrindeki Metodu* (Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2019.

Demirli, Ekrem, “Sadreddin Konevî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 35, 2008.

Denizer, Nurullah, *Kur'ân'ın Sûfî Yorumu: Bursevî Örneği*, Türkiye Diyanet Vakfı, 2019.

Dihlevî, Şâh Veliyyullâh, *el-Fevzü'l-Kebîr fî Usûli't-Tefsîr*, haz.: Muhammed Enver elBedehşânî, Beytül-İlmi Karaçi, Karaçi 1426/2006.

Doğrul, Ömer Rıza, *Tanrı Buyruğu*, İstanbul 1955.

Düzenli, Yaşar, *Şihâbüddin Sühreverdî ve Nuğbetü'l-Beyân fî Tefsîri'l-Kur'ân Adlı Eserinin Tevbe Sûresine Kadar Tahkiki* (doktora), İstanbul 1994.

Ebu'l-Leys es-Semerkandî, *Tefsîru Ebi'l-Leys es-Semerkandî*, tahk.: Ali M. Muavvid ve d., Beyrut 1993.

Ergül, Necmettin, *Kâşânî ve Hakâiku't-Te'vîl fî Dekâiki't-Tenzîl Adlı Eserinin I. Cildinin (Fâtîha-En'âm) Tahkîk ve Tahrîci*, (Doktora Tezi), Şanlıurfa 2002.

Fâzıl Hasan Abbas, *et-Tefsîr: Esâsiyyâtuhu ve itticâhâtuhu*, 1. baskı, Ammân 1426/2005.

Furat, Ahmet Subhi, “Abu'l-Hüseyn an-Nûrî ve Makâmât al-Kulûb Adlı Risalesi”, *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, VII/1-2, İstanbul 1978.

Gazâlî, Ebû Hamid Muhammed, *Kânûnu't-te'vîl*, tahk. Mahmud Bîcû, Dımeşk 1413/1992.

Geçit, Mehmet Seyid, “Molla Sadrâ'nın Tefsirinde Tasavvufî Özellikler”, *Iğdır Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı: 13, Nisan 2019.

Gördük, Yunus Emre, “Bakara Sûresi Tefsiri Perspektifinden İmam Birgivî'nin Tasavvufa ve İşarî Te'vîle Yaklaşımı”, *Amasya İlahiyat Dergisi*, 2019/12.

Görener, İbrahim, “İlmi Cazibe Yurdu Osmanlı'da Çok Yönlü Bir Müfessir: Nimetullahi Nahcivânî”, *Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları -I-*, İstanbul 2011.

Gül, Ahmet, “Kurtubi Tefsirinde İşari /Tasavvufi Yorumlar”, *Turkish Studies*, 12/35, 2017.

Ğavrî, Seyyid Abdumâcid, “el-İmâm Şâh Veliyyullâh ed-Dihlevî ve Cuhûduhu fî'lKur'ânî'l-Kerîm Tercümeten, Tefsîren ve Te'sîlen”, *Vahdetü'l-ümme*, aded 7, 1438 Rebiulevvel/ Disembır 2016.

Hakîm et-Tirmizî, *Beyânü'l-Fark beyne's-Sadr ve'l-Kalb ve'l-Fuâd ve'l-Lübb*, haz. elMerkezü'l-Melikî li'l-Buhûsi ve'd-Dirâsâti'l-İslâmiyye, Ürdün 2009.

Hakîm et-Tirmizî, *Gavrü'l-umûr*, tahk. Ahmed Abdurrahim es-Sâyih, Ahmed Abduh Avd, Mektebetü's-Sekâfeti'd-Dîniyye, 1. baskı, Kahire 1422/2002.

Hakîm et-Tirmizî, *Tahsîlu nazâiri'l-Kur'ân*, tahk. Hasan Nasr Zeydân, 1. baskı, Kahire 1389/1969.

Haksever, Ahmet Cahid, *Yakub-ı Çerhî ve İslam Tasavvufundaki Yeri*, İnsan Yayınları, İstanbul 2009.

İbn Acîbe, *el-Bahrul-medîd fî tefsîri 'l-Kur'âni 'l-Mecîd*, tahk.: Ahmed Abdullah el-Kuraşî Raslân, Kahire 1419/1999.

İbn Atâ, *Nusûs Süfîyye Gayru Menşûre*, haz.: Paul Nwyia el-Yesû'î, Dâru'l-Meşrik, 2. baskı, Beyrut 1986.

İbn Berrecân, *Tefsîru İbn Berrecân el-müsemma tenbîhu 'l-efhâm ilâ tedebbûri 'l-Kitâbi 'l-Hakîm ve T'a'arrufi 'l-Âyâtî ve'n-Nebei 'l-'Azîm*, tahk.: Ahmed Ferîd el-Mezîdî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1434/2013.

İbn Cüzey, *et-Teshîl li 'ulûmi 't-tenzîl*, haz.: M. Salim Haşim, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1415/1995.

İbn Ebî Hâtim, *Tefsîru 'l-Kur'âni 'l-Azîm*, tahk.: Esad M. et-Tayyib, Beyrut 1419/1999.

İbn Kuteybe, *Te'vîlu Müşkili 'l-Kur'ân*, şerh: A. Sakr, Beyrut 1981.

İbnü'l-Arabî, Ebû Bekr, *Kânûnu 't-te'vîl*, tahk.: Muhammed Süleyman, Beyrut 1990.

İbnü'l-Arabî, Muhyiddin, *Rahmet mine'r-Rahmân fî't-tefsîr ve işârâtu 'l-Kur'ân*, cem ve neşr Mahmud el-Gurabî, Dimeşk 1989.

İmtiyâz Ali Arşî, “Mukaddime”, *Tefsîru Süfyân es-Sevrî (Rivâyetü Ebî Cafer Muhammed 'an Ebî Huzeyfe en-Nehdî)*, tsh.: Heyet, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1983/1403.

İyibilgin, Orhan, “Ayıntâbî'nin Tercüme-i Tibyân Tefsirinin Muhteva ve Metod Bakımından Değerlendirilmesi”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2014, XVI/29.

Kara, Mustafa, “Dârânî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 8, İstanbul 1993.

Kara, Mustafa, “Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul 1994.

Karadeniz, Osman, “İbn Berrecân”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 19, İstanbul 1999.

Karaismailoğlu, Adnan, “Hüseyin Vâiz-i Kâşîfî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 19, İstanbul 1999.

Karakaş, Vehbi, *Âlûsî'nin Kur'ân Ayetlerini İşârî Açıdan Yorumu* (doktora), Sakarya 2002.

- Karakaya, Takyettin, *Gazzâlî'nin İşârî Tefsir Metodu* (Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2016.
- Kâşânî, Abdürrezzak, *el-Tefsîru eş-Şeyhu'l-Ekber İbni'l-'Arabî (Te'vîlâtü'l-Kur'ân)* (Hâzin tefsiri kenarında), nşr. Muhammed Hasan Halebî, Hasan Hilmi el-Kütübî, Kahire 1317/1899.
- Katip Çelebi, *Keşfu'z-zunûn*, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut ts.
- Kaya, Mehmet, “Abdürrezzâk Kâşânî ve Tefsirdeki Metodu”, *Mütefekkir*, c. 2, Sayı 3, Haziran 2015.
- Kaya, Süleyman, *Tahsîlu Nezâiri'l-Kur'ân'ı Bağlamında Hakîm Tirmizi'de Vücûh ve Nezâir*, Rağbet yayınları, İstanbul 2016.
- Kılınçlı, Sami, “İşârî Te'vil ve Kuşeyrî'nin Cihad ve Kıtal Âyetlerini Yorumlama Yöntemi”, *ÇÜİFD*, 17/1, 2017.
- Kiraz, Celil, “Beyzâvî Tefsîrinde İşârî Yorumlar ve Muhtemel Kaynakları”, *Uludağ Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 28, Sayı: 1, 2009.
- Konevî, Sadreddin, *Fâtiha Sûresi Tefsiri*, çev. E. Demirli, İz Yayıncılık, İstanbul 2009.
- Kurt, Yaşar, *Nimetullah Nahcivânî ve Tasavvufî Tefsiri* (Doktora Tezi), Samsun 1998.
- Kurtuluş, Rıza, “Keşfü'l-Esrâr”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 25, Ankara 2002.
- Kuşeyrî, *Letâifü'l-İşârât*, tahk.: İbrahim el-Besyunî, Kahire 2000.
- Küçük, Hülya, Hamza Küçük, “Endülüs'ten Önemli Bir Sima: İbn Berrecan”, *Selçuk Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı: 14, Güz/2002.
- Küçük, Raşit, “Abdullah b. Mübârek”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul 1988.
- Lory, Pierre, *Kaşânî'ye Göre Kur'ân'ın Tasavvufî Tefsiri*, çev.: S. Kılıç, İnsan Yayınları, İstanbul 2001.
- Marife, Muhammed Hâdî, *et-Tefsîr ve'l-müfessirûn fî sevbihi'l-kaşîb*, Meşhed 1384/1426/2005.
- Mâtûrîdî, Ebû Mansur, *Te'vîlâtü'l-Kur'ân*, tahk. B. Topaloğlu ve diğerleri, İstanbul 2003/2008.

Meybûdî, Reşîdüddin, *Keşfü'l-esrâr ve 'uddetu'l-ebrâr*, ed. A. A. Hikmet, 5. basım, Müessese-i İntişarat-ı Emir Kebir, Tahran 1371.

Mu'înî, Ebu'l-Fazâil Muhammed b. el-Hasen, *Levâmi'u'l-burhân ve kavâti'u'l-beyân fî me'âni'l-Kur'ân*, 2 cild, tahk. Sefer Hasanov, İSAM - Dâru İbn Hazm, İstanbul - Beyrut 1434/2013.

Muhâsibî, Hâris, *el-'Aklu ve fehmi'l-Kur'ân*, tahk. ve tahk. Hüseyin Kuvvetli, 1398/1978.

Mukâtil b. Süleyman, *Tefsîru Mukâtil b. Süleymân*, tahk.: A. Ferîd, Beyrut 1424/2003.

Musakhanov, Orkhan, “Afîfüddîn et-Tilimsânî ve Kitâbuhu *Şerhu'l-Fâtiha ve Ba'zı Sûreti'l-Bakara*”, *Şerhu'l-Fâtiha ve Ba'zı Sûreti'l-Bakara* (Afîfüddîn Tilimsânî), İstanbul 2018.

Muvahhidî, Muhammed Rıza, “Alâuddevle Simnânî ve Tefsîr-i İrfânî ü”, <http://serfani.kashanu.ac.ir/article-1-285-fa.html> (Erişim: 26.10.2020).

Nahcivânî, Nimetullah b. Mahmûd, *el-Fevâtihi'l-İlâhiyye ve'l-mefâtihi'l-gaybiyye*, Matbaa-i Osmaniye, Dârülhilâfetilaliyye 1325.

Namlı, Ali, “İsmail Hakkı Bursevî'nin Rûhu'l-Beyân fî tefsîri'l-Kur'ân Adlı Tefsiri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 9, Sayı: 18, 2011.

Nesefî, Ebû Hafs Necmeddin, *el-Kand fî zikri 'ulemâi Semerkand*, nşr. Yusuf el-Hâdî, Âyine-i Mîrâs, Tahran 1999.

Nesefî, Ebû Hafs Ömer, *et-Teyisîr fî't-Tefsîr*, tahk.: Mahir Edîb Habbûş, Dâru'l-Lübâb, 1. baskı, İstanbul-Beyrut 1440/2019.

Okuyan, Mehmet, “Bahrü'l-Hakâik Tefsiri ve Müellifi Üzerine”, *Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 12-13, Samsun 2001.

Okuyan, Mehmet, *Necmüddin Daye ve Tasavvufî Tefsiri* (Doktora Tezi), Samsun 1994.

Özgel, İshak, “Başlangıçtan Selçuklular Dönemi Sonuna Kadar Türklerin Kur'ân Tefsirine Hizmetleri”, *Başlangıçtan Günümüze Türklerin Kur'ân Tefsirine Hizmetleri Tebliğler ve Müzakereler*, İstanbul 2012.

Özgel, İshak, “Ebu'l-Kâsım el-Kuşeyrî'nin Tefsir İlmine Katkısı ve Az Bilinen “et-

Tefsîrû'l-Kebîr” Adlı Tefsirinin Tanıtımı”, *Tasavvuf -İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 3 (9), Ankara 2002.

Özgel, İshak, “Erken Dönem İşâri Tefsiri Bağlamında Abdullah İbn Mübârek’in Tefsiri”, *SDÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2007/18.

Öztürk, Mustafa, “Tefsirde Zahir-Bâtın Düalizmi ya da Tasavvufi Aşırı Yorum”, *İslâmiyât*, II/3, 1999.

Pazarbaşı, Erdoğan, “Elmalılı Tefsirinde İşari Yorumlar”, *Elmalılı Hamdi Yazır Sempozyumu (2-4 Kasım 2012)*, Ankara 2015.

Raslân, Ahmed Abdullah el-Kuraşî, “Takdîm, ...”, *el-Bahrul-medîd* (İbn Acîbe), c. 1, Kahire 1419/1999.

Rebî'î, Mîlûd, *Tefsîru İbn Atâullâh li âyâtî'l-Kur'ânî'l-Kerîm* (risâle mâcester), Câmîatu Ebubekr Belkaid, Tlemsan - Cezayir 2014.

Safedî, Ebu'l-Berekât Yusuf b. Hilâl, *Keşfü'l-esrâr ve hetkü'l-estâr*, tahk.: B. Dartma, İSAM yay. - Dâru İrşâd, İstanbul - Beyrut 2019.

Sands, Kristin Zahra, *Sufi Commentaries of the Qur'an in Classical Islam*, Routledge, London 2006.

Sarbaggişev, Buzurmankul, *Senâullâh Pânipatî ve Tefsiru'l-Mazharî isimli tefsirindeki metodu* (Doktora Tezi), İstanbul 2019.

Selvi, Dilaver, “Ahmed İbn Acîbe el-Hasenî'nin Hayatı, Eserleri ve Tefsirdeki Metodu”, *Marife*, yıl 10, Sayı: 3, Kış 2010 (Kur'ân Özel Sayısı).

Selvî, Dilaver, “Her Ayetin Bir Zahirî Bir Bâtını Vardır, Hadisindeki Zâhir ve Bâtın Kavramları Üzerine Değerlendirmeler”, [Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi](#), c 11, Sayı: 2, 2011.

Serrâc, Ebû Nasr, *el-Lüma'*, tahk. Abdulhalim Mahmud, Taha Abdulbakî Surûr, KahireBağdad 1380/1960.

Sinanoğlu, Mustafa, “Semerkandî, Ubeydullah b. Muhammed”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 36, İstanbul 2009.

Suyûtî, Celâleddîn, *el-İtkân fî 'ulûmi'l-Kur'ân*, tahk. Merkezi'd-Dirâsâtî'l-Kur'âniyye,

Medine, ts.,

Sülemî, Muhammed b. el-Hüseyin, *Hakâiku't-tefsîr*, tahk. Seyyid Umran, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1421/2001.

Sülemî, Muhammed b. el-Hüseyin, *Ziyâdâtu hakâiku't-tefsîr*, tahk.: Gerhard Böwering, Dâru'l-Meşrik, 1. baskı, Beyrut 1995.

Şahinoğlu, M. Nazif, “Alâüddevle-i Simnânî”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul 1989.

Taberî, Muhammed b. Cerîr, *Câmi'u'l-beyân 'an te'vîli âyi'l-Kur'ân*, tahk. Abdullah b. A. et-Türkî, Kahire 1422/2001.

Taftazanî, Sadeddin, *Şerhu 'Akaidi'n-Neseft*, tahk. Ahmed Hicâzî es-Sekâ, Mektebetü'l-Külliyeti'l-Ezheriyye, 1. baskı, Kahire 1407/1987.

Tanci, Muhammed Tavit, “Gazali'ye Göre Kur'ân'ın Tefsiri”, *Diyanet Dergisi*, 1961.

Tefsîrû'l-Geylânî, bahs-tahkik Muhammed Fazıl Geylanî Hasenî et-Teylanî el-Cemezrakî, Dâru'l-Kutübi'l-İlmiyye, Merkezü'l-Geylani li'l-Buhusi'l-İlmiyye, Beyrutİstanbul 1430/2009. Türkçesi: *Geylani Tefsiri*, koordinasyon Dilaver Gürer, Ceylani İlim Araştırma ve Yayın Merkezi, İstanbul 2012.

Tilimsânî, Afifüddîn, *Şerhu'l-Fâtiha ve Ba'zı Sûreti'l-Bakara*, nşr. Orkhan Musakhanov, İSAM yay., İstanbul 2018.

Tüsterî, *Tefsîru'l-Kur'ânî'l-Azîm*, tahk.: Taha Abdurraûf, Sad Hasan Muhammed, Dâru'lHarem li't-Turâs, Kahire 1425/2004.

Uludağ, Süleyman, “İşârî Tefsir”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, c. 23, İstanbul 2001.

Yazıcı, İshak, *Ebu'l-Leys es-Semerikandi, Hayatı, Eserleri ve Tefsiri: rdeki Metodu* (Doktora Tezi), Erzurum 1982.

Yıldırım, Celal, *İlmin Işığında Asrın Kur'ân Tefsiri*, İzmir 1985-1990.

Yıldız, Abdulvahap, “Meybudi'nin *el-Keşfu'l-Esrâr ve Uddetu'l-Ebrâr* Adlı Tefsiri”, *Tasavvuf*, 7/17, 2006.

Zehebî, Muhammed Hüseyin, *et-Tefsîr ve'l-müfessirûn*, Kahire 1396/1976.

Zerkeşî, Bedreddin, *el-Burhân fî 'ulûmi 'l-Kur'ân*, tahk. M. Ebu'l-Fadl İbrâhîm, Beyrut 1972.

Zürkânî, Muhammed Abdulazim, *Menâhîlu 'l-'irfân*, haz. Fevaz Ahmed Zemlî, Daru'lKütübi'l-Arabî, Beyrut 1415/1995.

Abd b. Humeyd, *Müsned (el-Müntehab)*, tahk.: Suphî el-Bedrî es-Sâmerrâî-Mahmud Muhammed Halil, Mektebetü's-Sünne, I. bs. Kahire 1988.

Arberry, Arthur, "Tasavvuf", (Hitti, Philip K., *Siyâsî ve Kültürel İslam Tarihi*, çev.: Salih Tuğ, İstanbul 1980 içinde).

el-Askalânî, İbn Hacer, *Takrîbü't-tehzîb*, tahk.: Muhammed Avvâme, I. bs. Halep 1986.

Ateş, Süleyman, *Sülemî ve Tasavvufî Tefsîri*, Sönmez Neşriyat, İstanbul 1969.

---, *İşârî Tefsîr Okulu*, Ankara 1974.

Attar, Feridüddin, *Tezkiratü 'l-Evliyâ*, çev.: Süleyman Uludağ, Bursa 1984.

Aydınlı, Abdullah, *Doğuş Devrinde Tasavvuf ve Hadis*, Seha Neşriyat, İstanbul 1986.

Aynî, Ebû Muhammed, *Umdetü 'l-kârî şerhu Sahîhi 'l-Buhârî*, hzl. Abdullah Mahmud Muhammed Ömer, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, I. bs. Beyrut 2001.

el-Bağdâdî, Hatîb, *Şerefu ashâbi 'l-hadîs*, tahk.: Mehmed Said Hatiboğlu, Ankara 1991.

---, *Târîhu Bağdâd*, tahk.: Mustafa Abdulkadir Ata', I. bs. Beyrut 1997.

Câhîz, Ebû Osman, *el-Beyân ve't-tebyîn*, tahk.: Abdüsselam Muhammed Harun, Mektebetü'l-Hancî, VII. bs. Kahire 1998.

el-Cevziyye, İbn Kayyim, *Medâricü's-sâlikîn*, tahk.: Muhammed Hâmid el-Fakî, II. bs. Beyrut 1973.

Çubuk, İsmail Hakkı, *İrâkî'nin Hayatı ve el-Muğnî Adlı Eseri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2010.

Durmuş, İsmail-Uzun Mustafa, "Telmih", *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 40, İstanbul 2011.

Erginli, Zafer, "Muhâsibî", *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 31, İstanbul 2020.

- Fazlurrahman, *İslam*, çev.: Mehmet Dağ-Mehmet Aydın, III. bs. İstanbul 1993.
- Furûzanfer, Bedîuzzaman, *Ehâdîs-i Mesnevî*, Tahran Üniversitesi Yay. 1375/1955.
- Gazzâlî, Muhammed b. Muhammed, *Kânûnu't-te'vîl*, (*Mecmûatü resâili'l-İmâm elGazzâlî*, içinde), Beyrut, 2006.
- Goldziher, İgnaz, "Hadis'te Yeni-Eflatuncu ve Gnostik Unsurlar", *AÜİFD*, yıl. 1997.
- Hargûşî, Ebû Sa'd, *Tehzîbu'l-esrâr*, tahk.: İrfan Gündüz, (Yayımlanmamış Doçentlik Çalışması), İstanbul 1990.
- , *Kitâbü şerefi'l-Mustafâ (s.a) -Menâhilü's-şifâ ve menâhilü's-safâ-*, tahk.: Ebû Âsım Nebîl b. Hâşim el-Ğamrî, I. bs. Mekke 2003.
- Herevî, Ebû İsmail, *Kitâbü menâzili's-sâirîn*, tahk.: Fransızca muk. ve çev. S. De Laugier De Beaurecueil O.P. I. bs. Kahire 1962.
- , *Zemmü'l-keîâm ve ehlih*, tahk.: Ebû Câbir Abdullah b. Muhammed b. Osman elEnsârî, I. bs. Medine 1998/1419.
- , *Kitâbü'l-erbaîn fî delâili't-tevhîd*, tahk.: Ali b. Muhammed b. Nâsır el-Fukayhî, I. bs. Medine 1984/1404.
- Heysemî, Nûruddîn, *Mecmau'z-zevâid ve menba'u'l-fevâid*, Dâru'r-Reyyân li't-Türâs, Beyrut 1407.
- el-İsfahânî, Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliya ve tabakâtü'l-esfiya*, Beyrut 1405.
- , *Meclis min emâlî Ebî Nuaym el-İsfahânî*, tahk.: Sâid b. Ömer b. Ğâzî, I. bs. Tanta 1410.
- İbn Abdilberr, *et-Temhîd limâ fî'l-Muvatta' mine'l-meânî ve'l-esânîd*, tahk.: Mustafa b. Ahmed el-Alevî-Muhammed Abdulkebîr vd. 1967-1992.
- İbn Arabî, Muhyiddin, *el-Fütühâtü'l-Mekkiyye*, tahk.: Osman Yahya-İbrahim Medkûr, Kahire 1981-1985.
- İbn Haldun, Ebû Zeyd, *Mukaddimetü İbn Haldun*, ofset bs. Bağdat ts.
- İbnu'l-İmâd, Ebû'l-Felâh, *Şezerâtü'z-zeheb fî ahhâri men zeheb*, Beyrut 1979.
- İbnü'l-Cevzî, Ebû'l-Ferec, *Telbîsu İblîs*, tahk.: Seyyid el-Cümeylî, I. bs. Beyrut 1985.

Karapınar, Fikret, *Muhaddis Sufilerin Hadis Usulü ve Hadisleri Anlama Yöntemleri*, Adal Ofset Konya 2009.

-- *Anlatım Özellikleri Açısından Sahîh-Hasen Rivâyetler ve Mevzû Haberler*, Adal Ofset, Konya 2009.

---, “İlk Dönem Sûfîlerin Nassları Yorumlama Tarzı”, *Kur'an'ın Bâtınî ve İşârî Yorumu*, KURAMER Yay. İstanbul 2018.

---, “Hadis Şerhlerinde Kullanılan Yorumlama Biçimleri “...Oruç bana aittir...” Hadisi Örneği”, *Marife Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 1, 2009;

---, “Hz. Mevlânâ'nın Eserlerinde Hadis Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme”, *Marife Dergisi*, Yıl: 15, Sayı: 1, 2015;

-----, “İlk Devir Sûfîlerin Hadis Birikimleri”, *Marife Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: 2, 2007;

-----, “Rivâyetlerde İşârî Yorum”, *Hadis Tetkikleri Dergisi*, c: 5, Sayı: 1, İstanbul 2007.

Kastallânî, Şihâbüddîn, *İrşâdü's-sârî ilâ şerhi Sahîhi'l-Buhârî*, el-Matbaatü'l-Kübrâ'lEmîriyye, VII. bs. Bulak-Mısır 1905.

Kelâbâzî (Gülâbâdî), Ebû Bekir Muhammed b. İbrahim, *Maâni'l-ahbâr/Bahru'l-fevâid*, tahk.: Fikret Karapınar, Adal Ofset Konya 2009.

-----, *Maâni'l-ahbâr*, Topkapı Sarayı Müzesi Ktp. III. Ahmed blm. Yazma nr. 538, İstanbul.

-----, *et-Taarruf li mezhebi ehli't-tasavvuf*, I. bs. Dimeşk 1986.

Kitâbü edebi'l-mulûk fî beyâni hakâiki't-tasavvuf (Ein Handbuch zur Islamischen Mystik aus dem 4./10. Jahrhundert), (Müellifi IV/X. asırda yaşamış biri), dipnot ilavelerle haz.: Bernd Radtke Beyrut 1991.

Koçkuzu, Ali Osman - Karapınar, Fikret, *Mesnevî'den 100 Hadis Şerhi –Ankaralı İsmail Rusûhi Dede-* Adal Ofset Konya 2009.

Koçkuzu, Ali Osman, “Hz. Peygamber’in (s.a.) Mizâcî ve Hadiste İşârî Tefsir”, *SDÜ, IV. Kutlu Doğum Sempozyumu*’nda sunulan bildiri, Isparta 2001.

Kuşeyrî, Ebû'l-Kâsım, *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*, tahk.: Abdulhalim Mahmud vd., Kahire 1989.

-----, *Kuşeyrî Risalesi*, haz.: Süleyman Uludağ, I. bs. İstanbul 1978.

Mâlîni, Ebû Sa'd, *Kitâbü'l-erbaîn fî şuyûhi's-sûfiyye*, tahk.: Âmir Hasan Sabrî, Beyrut 1997.

el-Mekkî, Ebû Tâlib, *Kûtu'l-kulûb fî muâmeleti'l-mahbûb ve vasfî tarîkı'l-mürîd ilâ makâmi't-tevhîd*, Mısır 1961.

Münâvî, Muhammed, *Feyzu'l-kadîr şerhu'l-Câmi'i's-Sağîr*, Mısır 1356.

Nîsâbü'rî, Hâkim, *el-Müstedrek ala's-Sahîhayn*, tahk.: Mustafa Abdulkâdir Atâ, Dâru'lKütübî'l-İlmiyye, I. bs. Beyrut 1990. (Şâmile programı: 1.0).

Râzî, Fahrüddin, *et-Tefsîru'l-kebîr, (Mefâtîhu'l-Ğayb)*, Dâru'l-Fikr, I. bs. Beyrut 1981.

Saklan, Bilal, *Hadis İlimleri Açısından Muhaddis-Sûfiler ve Sûfi-Muhaddisler (H. IV./M. X. Asır)*, Konya 1997.

---, "Tasavvufun Kaynağı Olarak Sünnet", *İslam'ın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri ve Değeri Kutlu Doğum Sempozyumu-2001*, Ankara 2003.

Schimmel, Annemarie, *İslam'ın Mistik Boyutları*, çev. Ergun Kocabıyık, İstanbul 2001.
es-Serrâc, Ebû Nasr, *el-Lüma'*, tahk.: Abdulhalim Mahmud-Tâha Abdalbâkî Surûr, Bağdat 1960.

Sülemî, Ebû Abdîrrahman, *Suâlâtü Ebî Abdîrrahman es-Sülemî li'd-Dârakutnî fî'l-cerh ve't-ta'dîl*, Topkapı Sarayı Müzesi Ktp. III. Ahmed blm. Yazma nr. 624, (*Mecmû'a* içinde) İstanbul.

---, *Suâlâtü Ebî Abdîrrahman es-Sülemî li'd-Dârakutnî fî'l-cerh ve't-ta'dîl*, tahk.: tlk. Mecdî Fethî es-Seyyid, I. bs. Tanta 1992.

---, *Tabakâtü's-sûfiyye*, tahk.: Nureddin Şerîbe, 3. bs. Kahire 1997.

---, *Zikru'n-nisveti'l-müteabbidâti's-sûfiyyât*, tahk.: Mahmud Muhammed et-Tanâhî, Kahire 1993.

---, *Kitâbü'l-fütüvve*, tahk.: Süleyman Ateş, Ankara 1977.

---, *Tabakât; Kitâbü sülûki 'l-ârifîn*, (Tis 'atu kutub li Ebî Abdirrahman es-Sülemî içinde), tahk.: Süleyman Ateş, , Ankara 1981.

eş-Şîrâzî, İbn Hafîf, *Ibn Hafîf aş-Şîrazî und Seine Schrift zur Novizenerziehung (Kitâb alÎqtisâd) –Biographische Studien-*, tahk.: ve Almanca çev. Florian Sobieroj, Beirut 1998.

et-Tirmizî, Hakîm, *Nevâdiru 'l-usûl fî ma 'rifeti ehâdîsi 'r-Rasûl*, tahk.: Ahmed Abdulhalim es-Sâyih, Kahire 1988.

---, *Beyânü 'l-fark beyne 's-sadr ve 'l-kalb ve 'l-fuâd ve 'l-lübb*, tahk.: N. Lawsen Heer, Kahire 1958.

---, *Kitâbü 'l-furûk*, Kütahya Vahîdpaşa Ktp. Yazma nr. 2251 vrk. 1-119.

---, *Kitâbü 'l-menhiyyât*, tahk.: Besyûnî Zağlûl, II. bs. Beirut 1986.

---, *el-Emsâl mine 'l-Kitâb ve 's-sünne*, tahk.: Ali Muhammed el-Bicâvî, Kahire 1975.

---, *es-Salâtü ve makâsıduhâ*, tahk.: Behîc Ğazzâvî, Dâru İhyâi 'l-Ulûm, II. bs. Beirut 1991.

Uysal, Muhittin, *Tasavvuf Kültüründe Hadis*, Konya 2002

Yardım, Ali, *Mesnevî Hadisleri*, Damla Yayınları, İstanbul 2008.

Yıldırım, Ahmet, *Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları*, Ankara 2000.

Yücel, Ahmet, *Hadis İlminde Tenkit Terimleri ve İlgili Çalışmalar*, İFAV Yay. İstanbul 1998.

Zehebî, Şemsüddîn, *Siyeru a 'lâmi 'n-nübelâ*, tahk.: Şuayb el- Arnaût-Muhammed Nuaym el-Arkasûsî, Beirut 1981-1985.

---, *Mizânü 'l-i 'tidâl fî nakdi 'r-ricâl*, tahk.: Ali Muhammed Muavvaz vd., I. bs. Beirut 1995.

Zerkeşî, Bedrüddin, *el-Burhân fî ulûmi 'l-Kur 'ân*, tahk.: Muhammed Ebû 'l-Fadl İbrahim, Dâru 't-Türâs, III. bs. Kahire 1984.

Zürkânî, Muhammed Abdulazîm, *Menâhilü 'l-irfân fî ulûmi 'l-Kur 'ân*, Dâru 'l-Fikr, ts.

Zehebî, Muhammed Hüseyin, *et-Tefsîr ve 'l-müfessirûn*, Mektebtü Vehbe, Kahire ts.

Ahmed İbn Zerrûk, *Fıkıh ve Tasavvuf İlimlerinin Buluştuğu Noktadan İslam Tasavvufunun Temel Esasları*, çev. ve notlar: Ali Pekcan, İbrahim Aydın, Mustafa Topçu, Gelenek Yayıncılık, İstanbul 2015.

Apaydın, H. Yunus, “Din ve Fıkıh”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 3, Konya 2004.

Başer, Hacı Bayram, *Şeriat ve Hakikat: Tasavvufun Teşekkül Süreci*, Klasik, İstanbul 2017.

Bilgili, İsmail, *Osmanlı Tanzimat Dönemi İslam Miras Hukuku (Emâli'l-Ferâiz Örneği)*, Tekin Kitabevi, Konya 2018.

Câbirî, M. Abid, *Arap-İslam Kültürünün Akıl Yapısı: Arap-İslam Kültüründeki Bilgi Sistemlerinin Eleştirel Bir Analizi*, çev.: Burhan Köroğlu, Hasan Hacak, Ekrem Demirli, Kitabevi, İstanbul 1999.

Demirli, “Mesnevî Nedir?”, <http://www.ekremdemirli.com> (25.10.2015).

Ebû Hanîfe Numan b. Sâbit, “el-Fıkhu'l-ebîsât”, *İmam-ı A'zam'ın Beş Eseri* içinde, haz.: Mustafa Öz, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), İstanbul 2002.

Fazlıoğlu, İhsan, *Fuzulî Ne Demek İstedi?*, Papersense, İstanbul 2014.

Gökbulut, Süleyman, “İlim Tasnîflerinde Tasavvufun Yeri”, *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, Yıl: 8, Sayı: 19, 2007.

Haksever, Ahmet Cahid, *Tasavvufu Anlama Kılavuzu*, Otto Yayınları, Ankara 2017.

Hucvîrî, Ali b. Osman, *Keşfü'l-Mahcûb: Hakikat Bilgisi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1996.

Asım Cüneyd Köksal, “Hanefî Fıkıh Düşüncesinde Vücub-Eda Ehliyet Ayırımı ve Bu Ayırımla İlişkili İki Mesele”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi [Darulfunun İlahiyat]*, Sayı: 25, 2011.

Köksal, Asım Cüneyd, “Mesuliyetin Fıkıhî Temelleri”, *Sabah Ülkesi*, Sayı: 50, 2017.

Okuyucu, Nail, *Fıkıh İlmîne Giriş Metinler Seçkisi*, Ketebe Yayınları, İstanbul 2019.

Serrâc, Ebû Nasr, *el-Lüma'*, tahk.: Tâhâ Abdülbâkî Sürûr, Dârü'l-Kütübi'l-Hadise, 1960.

Şimşek, Murat, “Mevzû-Mebâdî-Mesâil-Gâye Bağlamında Fıkıh ve Usûlü”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 33, 2012.

Şimşek, Murat, “İlimler Tasnifi Açısından Fıkıh ve Usûlü”, *Bakü Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin İlmi Mecmuası*, Sayı: 19, 2013.

Türker, Ömer, “Birleşen ve Ayrışan Yönleriyle Usûl-i Fıkıh, Kelâm, Tasavvuf, İslam Felsefesi”, *İslam Düşüncesinin Kurucu Unsurları: Usûl-i Fıkıh, Kelâm, Tasavvuf, İslam Felsefesi*, Tartışmalı İlmi ihtisas Toplantısı, İstanbul 2016.
<https://www.sabahulkesi.com/2017/01/01/dinin-ana-kavrami-teklif-uezerine-bazi-degerlendirmeler-teklif-varligi-anlamada-daraltici-bir-kavram-midir-ekrem-demirli/>
(08.02.2022).

<http://www.ekremdemirli.com> (25.10.2015).

Afifi, Ebu'l-Alâ, *İslam'da Manevî Hayat*, çev.: Ekrem Demirli-Abdullah Kartal, İz Yay., İstanbul 1999.

Akkuş, Süleyman, *Bir Kelâmcı Olarak Kuşeyrî*, Değişim Yayınları, İstanbul 2009.

Akman, Mustafa, *Celâleddin ed-Devvânî'nin Kelâm Sistemi*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2017.

Çift, Salih, “İslam Düşüncesinin Kurucu Unsuru: Birleşen ve Ayrışan Yönleriyle Tasavvufun Usûl-i Fıkıh, Kelâm ve İslâm Felsefesi ile Olan İlişkisi”, *İslamî İlimlerde Metodoloji IV-İslam Düşüncesinin Kurucu Unsurları: Usûl-i Fıkıh, Kelâm, Tasavvuf ve İslam Felsefesi*, ed.: İlyas Çelebi ve Mehmet Bulgen, Ensar Neşriyat, İstanbul 2016.

Demirli, Ekrem, “Tasavvuf Araştırmalarında Dönemlendirme Sorunu: Din Bilimleri ile Metafizik Arasında Tasavvufun İlim Olma Mücadelesi”, *Nazariyat İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, c. 2, sayı 4, 2016.

Erginli, Zafer, “Muhâsibî”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2006.

Erkol, Ahmet, *Kelâmi Akıldan Tasavvufî Keşfe*, Divan Yayınları, İstanbul 2018.

Fazlıoğlu, İhsan, *Kayıp Halka*, Papersense Yay., İstanbul 2015. el-Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed, *İslam Terbiyesi: Kimyâ-yı Saadet*, haz.: H. Mahmud Çamdibi, Erkâm Yayınları, İstanbul 1989.

---, *İtikatta Orta Yol: el-İktisâd fî'l-i'tikâd*, çev.: Kemal Işık, Ankara Üniversitesi Yay., Ankara 1971.

---, *Tevhîd ve Ledûin Risâleleri*, çev.: Serkan Özburun-Yusuf Özkan Özburun, Furkan Basım Yayın, İstanbul 1995.

Goldziher, Ignaz, *Introduction to Islamic Theology and Law*, çev.: Andras ve Ruth Hamori, Princeton University Press, New Jersey 1981.

---, *Islamic Mysticism Contested*, ed.: Frederick de Jong ve Bernd Radtke, Brill, Leiden 1999.

Gölcük, Şerafeddin - Toprak, Süleyman, *Kelâm: Tarih-Ekoller-Problemler*, Tekin Kitabevi, Konya 2001.

Haksever, Ahmet Cahid, “Tasavvufun Diğer İslâmî İlimlerle İlişkisi”, *Tasavvuf*, ed.: Kadir Özköse, Grafiker Yay., Ankara 2012.

İbn Fûrek, *el-İbâne an turuki'l-kâsîdîn*, çev.: Ahmet Yıldırım-Abdülgaaffar Arslan, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2014.

İbn Haldun, *Mukaddime*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yay., İstanbul 2009.

İbn Teymiyye, *Tevhid Risâlesi: er-Risâletü't-tedmüriyye*, çev.: Ulvi Murat Kılavuz, İz Yayıncılık, İstanbul 2005.

İbnü'l-Arabî, *Futûhât-ı Mekkiyye*, çev.: Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul 2007.

İbnü'l-Cevzî, *Şeytanın Ayartması: Telbîs-i İblis*, çev.: Savaş Kocabaş, Elif Yayıncılık, İstanbul 2005.

Karabaş Veli, *Nesefî Akaidi Şerhi: Kelâm-Tasavvuf İlişkisi*, tahk.: Fatih Kurt, Akçağ Yay., Ankara 2019.

Kelâbâzî, *Doğuş Devrinde Tasavvuf: Ta'arruf*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1992.

Kuşeyrî, Abdülkerim, *Akaid Risâleleri*, çev.: Mehmet Saki Çakır, Semerkand Yay., İstanbul 2015.

Kuşeyrî, Abdülkerim, *Kuşeyrî Risâlesi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1999.

Kutluer, İlhan, *Yitirilmiş Hikmeti Ararken*, İz Yay., İstanbul 2012.

Kynsh, Alexander, *Islamic Mysticism: A Short History*, Brill, Leiden 2000.

Mert, Muhit, “Kelâm İlminin Zemmi Üzerine Bir Araştırma”, *Journal of Islamic Research*, c. 14, 2001.

Muhâsibî, Hâris, *Akl ve Fehmü'l-Kur'ân*, çev.: Veysel Akdoğan, İşaret Yayınları, İstanbul 2006.

Nesefî, Azîzüddin *Tasavvufta İnsan Meselesi*, çev.: Mehmet Kanar, Dergâh Yay., İstanbul 1990.

Nguyen, Martin, “Sufi Theological Thought”, *The Oxford Handbook of Islamic Theology*, ed.: Sabine Schmidtke, Oxford University Press, Oxford 2016.

Shihadeh, Ayman, “Giriş”, *Sufism and Theology*, Edinburgh University Press, Edinburgh 2007.

Şık, İsmail, “Kuşeyrî'nin ‘Luma’ fi'l-İtikâd’ Adlı Akâid Risalesinin Çeviri ve Değerlendirilmesi”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 8, Sayı:2, 2008.

Tek, Abdürrezzak *Tasavvufî Mertebeler: Hâce Abdullah el-Ensârî el-Herevî Örneği*, Emir Yay., Bursa 2008.

Tenik, Ali, *Tasavvufî Bilgi*, Litera Yay., İstanbul 2017.

Tûsî, Ebû Nasr Serrâc, *İslâm Tasavvufu: el-Luma'*, çev.: Hasan Kâmil Yılmaz, Altınoluk Yay., İstanbul 1996.

Türer, Osman, “Ebû Nuaym el-İsfahânî”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 10, İstanbul 1994.

Uludağ, Süleyman, *Dört Kapı Kırk Eşik*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2009.

Yavuz, Yusuf Şevki, “İbn Fûrek”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 19, İstanbul 1999.

Yazıcı, Tahsin - Uludağ, Süleyman, “Hâce Abdullah Herevî”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 17, İstanbul 1998.

Afîfî, Ebu'l-Alâ, *Tasavvuf İslam'da Manevî Hayat*, çev.: Ekrem Demirli-Abdullah Kartal, İz Yay., İstanbul 1996.

Amûlî, Haydar, *La Philosophie Shi'ite (Câmiu'l-esrâr), Texts publiés par Henry Corbin et Osman Yahia*, Tahran 1969.

Arjomand, Said Amir, *The Shadow of God and the Hidden Imam: Religion, Political Order, and Societal Change in Shi'ite Iran from the Beginning to 1890*, University of Chicago Press, Chicago 1984.

---, “Religion, Political Action and Legimate Domination in Shi'ite Iran”, *European Journal of Sociology*, 20 (1979).

Ateş, Orhan, *el-İbâdiyye min masâdiriha*, çev.: E. Said el-Hac, Kitabook, Cezair 2014.

Attar, Feridüddin, *Tezkiretü'l-evliya*, Erkam Yay., İstanbul 1984.

Aydın, Hüseyin, *Muhâsibî'nin Tasavvuf Felsefesi*, Ars Mat., Ankara 1976.

Aydınlı, Osman, "Mu'tezilî Anlayışta Zühed ve Takva Boyutu", *Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi*, c. 1, Sayı: 10, 2003.

---, “Ascetic and Devotional Elements in the Mu'tazilite Tradition: The Sufi Mutazilites”, *The Muslim World*, 97 (2007).

---, *Doğuşundan Büyük Selçuklulara Mu'tezile Ekolü: Tarihi ve Öğretisi*, Endülüs Yay., İstanbul 2018.

---, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İslam Mezhepleri Tarihi Yazıcılığı*, Hititkitap Yayınları, Ankara 2008 el-Bağdadi, Hatıb, *Tarihu Bağdad*, Mektebetü'l-Hancî,

Kahire 1931.

Bausani, Alessandro, “Selçuklu Döneminde Din”, çev.: Ali Ertuğrul, *CÜİFD*, XI/2(2007).

Bayat, Mangol, “Kaçar Dönemi İran’ında Tasavvuf Karşıtlığı”, çev.: Abdullah Kartal, *UÜİFD*, XIII/1(2004).

Baz, İbrahim, *Abdülehad Nûrî-î Sivâsî’nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvufî Görüşleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004.

Bhatnagar, R.S., *Dimensions of Classical Sufi Thought*, Motilal Banarsidass, Delhi 1984.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1333.

Cahız, *el-Beyan ve't-tebyin*, tahk.: Hasan es-Sendubî, Dâru İhyâ’i'l-Ulûm, Beyrut 1993.

---, *Kitabu'l-buhalâ*, Dâru'l Kutubi'l-Hadiviyye, Kahire 1323.

Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Rehber Yay., Ankara 1997.

Corbin, Henri, *Alone with the Alone: Creative Imagination in the Sufism of Ibn 'Arabi*, Princeton University Press, New Jersey 1997.

Düzdağ, Ertuğrul, *Şeyhülislâm Ebussu’ûd Efendi’nin Fetvalarına Göre Kanunî Devrinde Osmanlı Hayatı*, Şûle Yayınları, İstanbul 1998.

Fığlalı, Ethem Ruhi, “İslâm Mezhepler Tarihi Araştırmalarında Karşılaşılan Bazı Problemler”, *Uluslararası Birinci İslâm Araştırmaları Sempozyumu*, İzmir 1985.

Gaiser, Adam - Legends, R. Shurat, *Ibadi Identities: Martyrdom, Asceticism, and the Making of an Early Islamic Community*, University of South Carolina Press, Columbia 2016.

Geylânî, Abdulkadir, *el-Gunye li tâlibi tarîki'l-hakk*, Çorum Hasan Paşa İl Halk Ktp., no: 677.

Haksever, Ahmet Cahid, *Tasavvufa Dair Güncel Meseleler*, Ankara 2015.

Hayyat, *Kitabu'l-intisar ve'r-reddu ala ravendiyye'l-mülhid*, tahk.: A. Nasri Nader, İdaretü Ma'hedü'l-Edebi's-Şarkıyye, Beyrut 1957.

Hücvîrî, Ebü'l-Hasen Alî b. Osmân, *Keşfü'l-mahcûb*, çev.: İs‘ad Abdülhâdî Kindîl, elMeclisu'l-A'lâ lis's-Sakâfe, Kahire 2007.

İsfahanî, Ebu Nuaym, *Hilyetu'l-evliya*, Dâru'l-Kütübi'l-Arabî, Beyrut 1967.

İbn Haldun, *Şifâu's-sâil*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergah Yay., İstanbul 1977.

İbn Manzur, *Lisânu'l-Arab*, Kahire 1237.

İbn Murtaza, *Tabakatu'l-Mu'tezile*, tahk.: S. D. Wilzer, el-Matbaatü'l-Katolikiyye, Beyrut 1380.

İbn Nedim, *Fihrist*, tahk.: Rıza Teceddüd, Daru'l-Mesîre, Beyrut 1988.

İbnü'l-Cevzî, *el-Muntazam fi tarihi'l-mulûk ve'l-ümem*, tahk.: M. Abdülkadir Ahmed Atâ, M. Abdülkadir Ata, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1992.

İmâm-ı Rabbânî, Ahmed Farukî Serhendî, *Mektûbat-ı Rabbanî*, çev.: Abdulkadir Akçiçek, Dergah Ofset, İstanbul 1997.

İzmirli, Betül, "İslâm Düşünce Tarihinde Sûfiler Hakkındaki Tasnîf Biçimlerine Yönelik Bir Değerlendirme", *OMÜİFD*, 47(2019).

Kadı Abdulcebbâr, *Fadlu'l-İ'tizal ve tabakatu'l-Mu'tezile*, tahk.: Fuad Seyyid, ed-Darü'tTunusiyye, Tunus 1406/1986.

Kara, Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*, Dergah Yay., İstanbul 1995.

Kelâbâzî, Ebu Bekir, *et-Ta'arruf li mezhebi ehli't-tasavvuf*, nşr.: A. John Arberry, Mektebetü'l-Hanci, Kahire 1994.

Kotku, Mehmed Zâhid Kotku, *Tasavvufî Ahlâk*, Seha Neşriyat, İstanbul 1991.

Kuegelgen, A. - Muminow, A., "Mâturîdî Döneminde Semerkand İlahiyatçıları", *İmam Mâturîdî ve Mâturîdîlik*, ed. Sönmez Kutlu, Otto Yayınları, Ankara 2011.

Kûmî, Muhammed Tahir, *Tuhfetü'l-ahyâr*, Kum 393.

Kureşî, *el-Cevâhiru'l-mudiyye fi tabakâti'l-Hanefiyye*, tahk.: A. Muhammed el-Hulv, Dâru'l-Hecr, Cize 1993.

Kuşeyri, Abdulkerim, *Kuşeyri Risalesi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergah Yay., İstanbul 1991.

Kutlu, Sönmez, *Mezhepler Tarihine Giriş*, Dem Yay., İstanbul 2010.

Madelung, Wilfred, "Zeydilik ve Tasavvuf", çev.: Salih Çift, *UÜİFD*, 2000, c. 9, Sayı: 9.

Mahmud, Abudulhalim *Süfyân es-Sevrî emîru'l-müminîn fi'l-hadîs*, Dâru'l-Maarif, Kahire ts.

Massignon, Louis, *Essay on the Origins of the Technical Language of Islamic Mysticism*, Benjamin Clark, Universty of Notre Dame, Indiana 1997.

---, *Hallaj: Mystic and Martyr*, ed.: Herbert Mason, Princeton Univ. Press, New Jersey 1994.

el-Muhasibî, Haris, *er-Riaye li-hukukillah*, tahk.: Abdulhalim Mahmud, Kâhire: Dâru'lMaârif, 1990.

---, *Risaletü 'l-müsterşidin*, tahk.: Abdulfettah Ebu Gudde, Beyrut 1995.

Müstakim-zâde Süleyman Efendi, *Akidetu 's-sufiyye*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, no: 1684.

---, *Mecelletü 'n-nisâb fi'n-neseb ve'l-künâ ve'l-elkâb*, Süleymaniye Ktp., Halet Efendi, no: 628, (Tıpkı Basım, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2000).

---, *Şerefu 'l-akide*, Süleymaniye Ktp., Pertev Paşa, no: 625.

Nasr, Seyyid Hüseyin, "Nazârî İrfan, Doktriner Tasavvuf ve Bugünkü Önemi", *İslâm Araştırmaları Dergisi*, 12, (2004).

Naşî el-Ekber, *Mesailu'l-imâme*, tahk.: Josef Van Ess, Franz Steiner Verlag, Beyrut 1971.

Neseffî, Necmüddin Ömer b. Muhammed b. Ahmed el-Hanefî, *Risâle fi beyânî'l-firaki'ddâlle mine'l-mutasavvife*, Süleymaniye Ktp., Ayasofya, no: 2317.

Neşşar, Ali Sami, *Neş'etü fikri'l-İslami*, Daru'l-Maarif, Kahire ts.

Nicholson, Reynold A. *İslam Sufileri (The Mystics of Islam)*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1978.

Onat, Hasan, "İslam Bilimleri ve Yöntemi Açısından Tarihin Anlam ve Önemi", Kur'an ve İslam İlimlerinin Anlaşılmasında Tarihin Önemi, ed.: Mahfuz Söylemez, Ankara Okulu Yay., Ankara 2013.

Pezdevî, Ebu'l-Yüsr Muhammed, *Usuli'd-din*, tahk.: Hans Peter Linss, Kahire 2003.

Pürcevâdî, Nasrullah, "On İki İmam Şiiliğinde Tasavvufa Muhalefet", çev.: Abdullah Kartal, *UÜİFD*, c. 11, Sayı:1, 2002.

er-Razî, Fahreddin, *İtikâdatü firakı'l-Müslimîn ve'l-Müşrikîn*, tahk.: Muhammed elMu'tesim Billah el-Bağdâdî, Dârü'l-Kitâbi'l-Arabi, Beyrut 1986.

er-Râzî, İbn Dâî - Hasenî, Seyyid Murtazâ, *Tebsiratü'l-avâm fî ma'rifeti makâlâti'l-enâm*, haz.: Abbâs İkbâl, İntişârât-ı Esâtîr, Tahran 1364.

Semerkindî, Ebu'l-Kasım Hakîm, *Kitabu Sevâdü'l-A'zam fî'l-keâm*, Mektebetü Yâsîn, İstanbul ts.

Sobieroj, Florian, "Mutezile ve Tasavvuf", *UÜİFD*, çev.: Salih Çift, X (2001).

Sülemi, Ebu Abdurrahman Muhammed b. Hüseyin *Tabakatu's-sufiyye*, tahk.: Nureddin Şureybe, Mektebetü'l-Hâncî, Kâhire 1986.

Şeybi, Kamil Mustafa, *es-Sılatü beyne't-tasavvuf ve't-Teşeyyü'*, Dâru'l-Endelüs Beyrut 1982.

Şeyh Müfid, *el-Mesailu's-saganiyye*, tahk.: Seyyid Muhammed el-Kâdî, Darü'l-Müfid, Kûm 1431.

Şimşek, Halil İbrahim, *Osmanlı'da Müceddidilik XII/XVIII. Yüzyıl*, Sûf Yay., İstanbul 2004.

Şirvânî, Sadru'd-dîn zâde Efendî *Muhtasar fî beyâni mükâfati ehl-i İ'tizâli'l-mezâhibi'lmuhtelifi*, Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, nu: 993/1.

Taftazânî, Ebu'l-Vefâ, *Hareketü'z-zühed fî'l-karneyni'l-evveli ve's-sânî (el-Medhal ile'tTasavvufl-l-İslâm içinde)*, Daru's-Sekâfe, Kahire 1991.

Tenûhî, Ebû Ali el-Kadî Muhassin b. Ali b. Muhammed, *Neşvarü'l-muhadara ve ahbarü'l-müzakere*, tahk.: Abbûd eş-Şalecî, Dâru Sadır, Beyrut 1995.

Uludağ, Süleyman, "Şiilikte Tasavvuf", *Milletlerarası Tarihte ve Günümüzde Şiilik Sempozyumu*, İslâmi İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul 1993.

Ümit, Mehmet, *Zeydiyye-Mu'tezile Etkileşimi Zeyd b. Ali'den Kâsım er-Ressî'nin Ölümüne Kadar*, İSAM Yayınları, İstanbul 2010.

---, "Zeydiyye", *İslam Mezhepleri Tarihi*, M. Zeki İşcan-Sayın Dalkıran, AÜAF Yay., Erzurum 2013.

- Yetik, Erhan, *Tarikatlar ve Dini Hayat*, Şahsi Yay., Samsun 1996.
- Addas, C., *Quest for the Red Sulphur: The Life of Ibn 'Arabî*, trans. P. Kingsley, Islamic Texts Society, Cambridge 1993.
- Aminrazavi, M., *Suhrawardî and the School of Illumination*, Curzon 1997.
- Ayman, Shihadeh, "Gazzalî'den Razi'ye: 6/12. Yüzyılda Felsefî Kelâm'da Yeni Gelişmeler" çev.: Bilal Taşkın, *Kelâm Araştırmaları*, c. 14, Sayı: 1, 2016.
- el-Bîrûnî, Ebu Reyhan b. Ahmed, *Kitab tahkik mâ-lil-hind*, Dairetü'l-Maarifi'lOsmaniyye, Haydarabad 1958.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Sözlüğü*, Ekin Yayınları, Ankara 1996.
- Chittick, William, "The Last Will and Testament of Ibn al-'Arabî's Foremost Disciple and Some Notes on its Author," *Sophia Perennis* 4, 1978.
- Chittick, William, "Mysticism vs. Philosophy in Earlier Islamic History: The al-Ṭūsî, alQūnawî Correspondence," *Religious Studies* 17, 1981.
- Corbin, Henry, *İbn Sînâ ve Temsîl-i İrfanî II*, çev.: İnşallah Rahmetî, İntişârât-ı Sofya, ts.
- Corbin, Henry, *İslâm Felsefesi Tarihi I*, çev.: Hüseyin Hatemi, İletişim Yayınları, İstanbul 1994.
- Corbin, Henry, *İslâm Felsefesi Tarihi II*, çev.: Ahmet Arslan, İletişim Yayınları İstanbul 2000.
- Cüzcani, *Sergüzeşt-i İbn Sînâ*, çev.: Said Nefisî, Encümen-i Dostdarân-ı Kıtâb, Tahran 1341.
- Dabaşı, Hamit, "Ayn el-Kudât el-Hemdâni ve Zamanın Entelektüel İklimi", *İslâm Felsefesi Tarihi (II)*, ed.: Oliver Leman, Seyyid Hüseyin Nasr, çev.: Şamil Öçal, Hasan Tuncay Başoğlu, Açılım Kitap, İstanbul 2007.
- Franz, Rosenthal, "İbn Arabî between Philosophy and Mysticism", *Oriens*, c. 31, 1988.
- İbn Arabî, *Fütühâtü'l-Mekkiyye IV*, çev.: Ekrem Demirli, Litera Yayıncılık, İstanbul 2006.
- İbn Arabî, *Kitabu'l-isfâr*, Haydarabad 1948.

- İbn Sînâ, *el-İşarât ve 't-tenbîhât*, Bostan-ı Kitâb, Kum 1381.
- İbn Sîna, *Mantıkü 'l-meşrikuyyîn*, Mektebü's-selefiyye, Kahire 1910.
- İbn Sînâ, *Şîfa: Burhan*, Menşûrât-ı Mekteb-i Mar'aşî, Kum 1403.
- Keklik, Nihat, *Felsefenin İlkeleri*, Doğu Yayınları, İstanbul 1982.
- Kindi, *Felsefî Risaleler*, haz.: Mahmut Kaya, İz Yayıncılık, İstanbul 1994.
- Konevî, Sadreddin, *el-Müraselât Beyne Sadreddin el-Konevî ve Nasıruddin et-Tusî*, tahk.: Schubert Gudrûn, Şirketü'l-müttehida, Beyrut 2002.
- Kutluer, İlhan, "Hikmet", *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 17, İstanbul 1998.
- Mayer, T., "Theology and Sûfism," *The Cambridge Companion to Classical Islamic Theology*, ed.: T. Winter, Cambridge University Press, Cambridge 2008.
- Nardella, Simone Dario, *Falsafah and Tasawwuf in the Islamic Civilization: Ghazali and Suhrewardi on the Epistemological Value of Mystical Experience*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, Medeniyetler İttifakı Enstitüsü, İstanbul 2017.
- Nasr, Seyyid Hüseyin, "Şihabuddin Sühreverdî el-Maktûl", *İslâm Düşüncesi Tarihi*, ed.: Mian. M. Şerif, İnsan Yayınları, Ankara 2014.
- Nasr, Seyyid Hüseyin, "Theoretical Gnosis and Doctrinal Sûfism and their Significance Today", *Transcendent Philosophy* 6, 2005.
- Nefisî, Said, *Zendegî, Âsâr ve Efkâr-ı Hakîm-i İrânî İbn Sînâ II*, haz.: Muhammed Kazım Muhacir, Tahran 1390.
- Purhasan, Kasım, "İbn Sînâ Filozof-ı İşrâkî", *İbn Sînâ ve Hikmet-i Meşrikî*, ed.: Kasım Purhasan, 1392.
- Todd, Richard, *The Sûfî Doctrine of Man: Şadr al-Dîn al-Qûnawî's Metaphysical Anthropology*, Brill, Boston 2014.
- Toshiko, İzutsu, *Sufism and Taoism: A Comparative Study of Key Philosophical Concepts*, University of California Press., Berkeley 1984.
- Tusi, Nasıruddin, *Felsefe Mektupları*, çev.: Murat Demirkol, Fecr Yayınları, Ankara 2015.

- Uluç, Tahir, *Sühreverdî'nin İbn Sînâ Eleştirisi*, İnsan Yayınları, İstanbul 2012.
- Yaman, Hikmet, *Prophetic Niche in the Virtuous City, The Concept of Hikmah in Early Islâmic Thought*, Brill, Leiden 2011.
- Ziai, Hossein, *Knowledge and Illumination: A Study of Suhrawardî's Hikmat al- Ishrâq*, Scholars Press, Atlanta 1990.
- Alston, W, "Tanrıyı Algılamak", çev.: Ramazan Ertürk, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, Sayı: 8, Kayseri 1999.
- Alpyağıl, Recep, "Giriş", *Din Felsefesine Dair Okumalar I*, ed.: Recep Alpyağıl, İz Yayıncılık, Ankara 2017.
- Aydın, Mehmet, *Din Felsefesi*, Selçuk Yayınları, İstanbul 1992.
- Chittick, William, *Tasavvuf; Kısa Bir Giriş*, çev.: Turan Koç, İz Yayıncılık, İstanbul 2003.
- Erdem, Hüsamettin, *İlkçağ Felsefesi Tarihi*, Hü-Er Yayınları, Konya 2011.
- Evans, C. Stephan, "Din Felsefesi Nedir?", *Din Felsefesine Dair Okumalar I*, Ed. Recep Alpyağıl, İz Yayıncılık, Ankara 2017.
- Gilson, E., *Tanrı ve Felsefe*, Çev. M. S. Aydın, İstiklal Matbaası, İzmir 1986.
- Güngör, Erol, *İslam Tasavvufunun Meseleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2004.
- James, William, *Dinsel Deneyimin Çeşitleri*, çev.: İsmail Hakkı Yılmaz, İstanbul 2017.
- İkbal, M. *İslamda Dini Düşüncenin Yeniden Doğuşu*, çev.: A. Asrar, Birleşik Yay., İstanbul 1995.
- Koç, Turan *Din Dili*, Rey Yayıncılık, Kayseri 1995.
- Kuşeyri, *Risale*, haz.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1991.
- Massignon, L, *Doğuş Devrinde İslam Tasavvufu*, çev.: Mehmet Ali Ayni, sad.: Osman Türer-Cengiz Gündoğdu, Ataç Yayınları, İstanbul 2006.
- Nicholson, R. A, *Tasavvufun Menşei Problemi*, çev.: Abdullah Kartal, İz Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Otto, R., *The Idea of Holy*, Oxford University Press, London 1958.

- Öner, Necati, *Felsefe Yolunda Düşünceler*, Akçağ Yayınları, Ankara ts.
- Öngören, Reşat “Tasavvuf”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 40, İstanbul 2011.
- Özcan, Zeki “Din Felsefesinin Felsefesi”, *Din Felsefesine Dair Okumalar I*, edit.: Recep Alpyağıl, İz Yayıncılık, Ankara 2017.
- Peterson, Micheal &, *Akıl İnanç*, çev.: Rahim Acar, Küre Yayınları, İstanbul 2006.
- Platon, *Devlet*, çev: Hüseyin Demirhan, Palme Yayıncılık, Ankara 2007.
- Poole, Cecil A., *Mysticism: The Ultimate Experience*, California 1982.
- Sunar, Cavit, *Mistisizmin Ana Hatları*, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara 1966.
- Swinburne, Richard, *Tanrı Var mı?*, çev.: Muhsin Akbaş, Arasta Yay., Bursa 2001.
- Topçu, Nurettin, *İslam ve İnsan Mevlâna ve Tasavvuf*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.
- Tunç, Mustafa Şekip, “Bir Din Felsefesine Doğru”, *Din Felsefesine Dair Okumalar I*, edit.: Recep Alpyağıl, İz Yayıncılık, Ankara 2017.
- Tüzer, Abdüllatif, *Dinî Tecrübe ve Mistisizm: Felsefî Bir Yaklaşım*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2006.
- Yaran, Cafer Sadık, *Dinî Tecrübe ve Meunet: Sıradan İnsanların Sıradışı Dini Deneyimleri*, Rağbet Yayınları, İstanbul 2009.
- Wall, George B., *Religious Experience and Religious Belief*, University Press of America, Lanham 1995.
- Adam, Baki, *Yahudilik ve Hristiyanlık Açısından Kur’ân’ın Tartışmalı Konuları*, Pınar Yayınları, 2011.
- Arık, Durmuş, “Dinî Sembol”, içinde *Dinler Tarihi*, ed.: A. Hikmet Eroğlu, Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları, Ankara 2013.
- Aydın, Mehmet, *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2005.
- Belh, Aditya, *The Magic Doe: Qutban Suhrawardi’s Mirigavati*, ed.: Wendy Doniger, Oxford University Press, New York 2012.

el-Bîrûnî, Ebû Reyhân Muhammed b. Ahmed, *Kitâbu batenceli 'l-Hindî* (Yazma), İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi-Köprülü Fazıl Ahmet Paşa, no. 1589

el-Bîrûnî, Ebû Reyhân Muhammed b. Ahmed, *Tahkîku mâ li'l-Hind min makûletin makbûletin fi'l-'akl ev merzûle*, thk.: Arif Ahmed Abdî'l-Me'ani, Dâru'l-Arab, 2015.

Caka, Eduart, *Bir Mistik Olarak Pavlus*, (Basılmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi, SBE, Bursa 2014.

Campbell, James M., *Paul the Mystic, A Study in Apostolic Experience*, G. S. Putnam's Sons, New York 1908.

Cebecioğlu, Ethem, "Güney Asya'da İslâm'ın Yayılmasında Sufilerin Rolü", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 33, 1992.

Çakmaklıoğlu, Mustafa, "Sembolik Dile Sahip Olması", *Tasavvuf El Kitabı*, ed.: Kadir Köse, Grafiker Yayınları, Ankara 2017.

Demirci, Kürşad, *Yahudi Mistisizmi veya Kabalacılık -İnançlar ve Tarih-*, Ayışığı Kitapları, İstanbul 2015.

Eliade, Mircea, *Kutsal ve Dindışı*, çev.: M. A. Kılıçbay, Gece Yayınları, Ankara 1991.

Eroğlu, Ahmet Hikmet, *Kavram Atlası-Dinler Tarihi II*, Gazi Kitapevi, Ankara 2020.

Grierson, George A., "Bhakti-Marga", *Encyclopaedia of Religion and Ethics*, ed.: James Hastings, Edinburgh, c. 2, 1953.

Gürkan, Salime Leyla, *Yahudilik*, İsam Yayınları, İstanbul 2018.

Haksever, A. Cahit, "Tasavvuf-Mistisizm İlişkisi", *Tasavvuf El Kitabı*, ed.: Kadir Köse, Grafiker Yayınları, Ankara 2017.

Hideyattullah, *Kebir: The Apostle of Hindu-Muslim Unity*, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi 2009.

Iraki, Şahabuddin, *Madhyakalin Bharat me Bhakti Andolan*, Çaukhamba Surbharati Prakaşan, Varanasi 2012.

Katar, Mehmet, "Hristiyan Bayramları Üzerine Bir Araştırma", *Dinî Araştırmalar*, 3, 9, 2001.

- Kutluer, İlhan, “Mistisizm”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 30, İstanbul 2005.
- Kutlutürk, Cemil, *Hint Kutsal Metinleri Upaişadlar*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2021.
- Kutlutürk, Cemil, “Tasavvuf Alanında Yazılmış İlk Hintçe Eserlerde Hindu İnanç ve Kültürüne Ait İzler: Mirigavati Örneği”, *Türkiye’de Dinler Tarihinin Kurumsallaşması Sürecinde Prof. Dr. Abdurrahman Küçük*, ed.: A. H. Eroğlu, Berikan Yayınları, Ankara 2016.
- Kutlutürk, Cemil, “Müslüman Türklerin Hint Dili ve Edebiyatına Katkısı”, *BİLİG: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 87, 2018.
- Long, Charles H., *Significations: Signs, Symbols, and Images in the Interpretation of Religion*, The Davies Group Publishers, Colorado 1999.
- Meral, Yasin, *Yahudi Kaynakları Işığında Yahudilik*, Milet Nihal Yayınları, İstanbul 2021.
- Moore, Edward, *The Hindu Pantheon*, Inological Book House, Delhi 2001.
- Öngüren, Reşat, “Tasavvuf”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 40, İstanbul 2011.
- Polat, Kemal, *Katolik Hristiyanlıkta Azizlik*, Berikan Yayınevi, Ankara 2019.
- Rükneddin es-Semerkindî, *Havdu’l-hayat*, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi-Hacı Mahmut Efendi, no. 2934
- Rükneddin es-Semerkindî, *Mir’atu’l me‘ani fî idraki’l âlemi’l-insani*, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi-Hacı Mahmut Efendi, no. 397
- Sharpe, Eric J., *Dinler Tarihinde 50 Anahtar Kavram*, çev.: Ahmet Güç, Arasta Yayınları, Bursa 2000.
- Sherbok, Dan-Cohn-Lavinia, *Jewish and Christian Mystics an Intredaction*, Continuum Publishing Company, New York 1994.
- Starr, Reginald H., “Christian Mysticism”, *The Sewanee Review*, 9, 1, 1901.
- Sunar, Cavit, *Mistisizmin Ana Hatları*, AÜ Basımevi, Ankara 1966.
- Sutra, Kumari, *Hindu Dharma Mai Karma our Sannyasa*, Kaşi Hindu Vişvavidyalaya, Varanasi-1980.

Tahralı, Mustafa, “Fransız Müslüman Abdülvâhid Yahyâ (René Guénon)’nın Eserinde Tasavvuf ve Mistisizm Farkı”, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, 10, 4 1981.

Tarakçı, Muhammed, *Protestanlıkta Sakramentler*, Emin Yayınları, Bursa 2012.

Temiztürk, Halil, *Bir Hristiyan Mistik Olarak Hildegard ve Hristiyan Düşüncesindeki Yeri*, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi SBE, Sakarya 2019.

Ursula, King, *Christian Mystics: Their Lives and Legacies Throughout the Ages*, Routledge, New York 2004.

Vaudivelle, Charlotte, “The Concept of Divine Love in Jayasi’s Padmavat: Virah and Ishq”, *On Becoming an Indian Muslim*, ed.: M. Waseem, Oxford University Press, New Delhi, 2003.

Williams, M. Monier, *A Sanskrit-English Dictionary (I-II)*, Indica Books, Varanasi 2008.

Zaehner, R. C., *Hinduism*, Oxford University Press, New York 1966.

Aldridge, A., *Religion in the Contemporary World*, Polity Press, London 2000.

Revnakoğlu, C.S., “Yunus’un Bestelenmiş Hikâyeleri Nerede ve Nasıl Okunurdu?”, *Tasavvuf Kitabı* içinde, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2008.

Başkan, S., *Hacı Bayrâm-ı Velî Külliyesi*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları, Ankara 2020.

Bayat, A. H., “Hüsn-i Hat Sanatında Mevlevîlik ve Mevlevîler”, *Tasavvuf*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2008, ss. 549-569

Berger, P., *The Social Reality of Religion*, Penguin University Book, London 1973

Blumer, H., “Sociological Implications of the Thought of George Herbert Mead”. *American Journal of Sociology*, 71(5), 1966, ss. 535-544. Retrieved December 25, 2020, from <http://www.jstor.org/stable/2774496>.

Bourdieu, P.-Wacquant, L., *Düşünsel Sosyolojiye Davet*, İletişim Yayınları, İstanbul 2021.

Giddens, A., *Sosyolojik Yöntemin Yeni Kuralları*, Paradigma Yayınları, İstanbul 2003.

Geertz, C., *İki Kültürde İslâm: Fas ve Endonezya’da Dinî Değişim*, Küre Yayınları, İstanbul 2012.

- Eşrefoğlu Rûmî, *Müzekki'n-nüfûs*, İnsan Yayınları, İstanbul 2013.
- Fârâbî, *Medînetü'l-fazıla*, Litera Yayıncılık, İstanbul 2018.
- Haksever, A. C., “Osmanlı’nın Son Döneminde Islahat ve Tarikatlar: Bektâşîlik ve Nakşbandîlik Örneği”, *EKEV Akademi Dergisi*, c. 13, Sayı: 38, 2009.
- Haksever, A. C., *Modernleşme Sürecinde Mevleviler ve Jön Türkler*, H Yayınları, İstanbul 2009.
- Kara, M., *Tekkeler ve Zaviyeler*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1990.
- Kılıç, M.E., *Tasavvufa Giriş*, Sûfî Kitap, İstanbul 2017.
- Köprülü, F., *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, TTK Basımevi, Ankara 1993.
- Manneh, B.A., “The Naqshbandiyya in Istanbul in the Early Tanzimat Period”, *Studies on Islam and the Ottoman Empire in the 19th Century*, ISIS Press, İstanbul 2001.
- Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, *Mesnevî*, MEB, İstanbul 1988.
- Necmeddîn-i Dâye, *Tasavvuf Yolu*, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Vakfı Yayınları, İstanbul 2013.
- Ocak, A.Y., *Babâiler İsyanı*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2000.
- Poloma, [Margaret M. Poloma](#), *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Gündoğan Yayınları, İstanbul 1993.
- Weber, M., *The Protestant Ethic and The Spirit of Capitalism*, Unwin University Books, London 1965.
- Weber, M., *Ekonomi ve Toplum*, Yarı Yayınları, İstanbul 2012.
- Yıldırım, E., *Sûfî Sosyoloji*, Beyan Yayınları, İstanbul 2021.
- Yücer, H.M., *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf (19.Yüzyıl)*, İnsan Yayınları, İstanbul 2004.
- Ayten, Ali – Düzgüner, Sevede, *Tasavvuf Psikolojisine Giriş Bireysel Arınma ve Güzel Ahlak*, Sufi Kitap, İstanbul 2017.
- Bartels, A. - Zeki, S. “The Neural Basis of Romantic Love”, *Neuroreport*, 11 (17), 2000.

Bernard Spilka, Hood Jr. Ralph W., Hunsberger Richard, Gorsuch RI., *The Psychology of Religion*, The Guilford Press, London 2003.

Buckham, John Wright, “Mystisizm and Personality”, *The Journal of Religion*, c. 1, no. 6, Nov., 1921.

Budak, Selçuk, *Psikoloji Sözlüğü*, Bilim Sanat Yay., Ankara 2000.

Eliaçık, İhsan R., *Çağa İz Bırakan Müslüman Önderler Muhammed İkbâl*, Bağımsız Yay. İstanbul ts.

Eşel, Ertuğrul, “Dini ve Mistik Deneyimlerin Muhtemel Bilişsel ve Nörobiyolojik Düzenekleri”, *Klinik Farmakoloji Bülteni*, c. 19, sayı: 2, 2009.

Fales Evan, “Can Science Mysticism Explain”, *Religious Studies*, vol: 35, no: 2 (Jun., 1999).

Gürses, İbrahim, “Dinî Tecrübenin Bilimsel Değeri”, *Kaygı*, c. 2, sayı: 18, 2019.

Heiler, Friedrich, “Mistisizmde Tanrı Mefhumu”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 1-2, Ankara 1955.

Hemşinli, Hakan, *Öznellik ve Nesnellik Kısacasında Dinî Tecrübe*, Dergâh Yay., İstanbul 2021.

Hemşinli, Hakan, *Tecrübeden Tanrı'ya Dinî Tecrübe Delili ve Eleştirisi*, Araştırma Yay., Ankara 2021.

Hood, Ralph W. “Theory and Methods in the Psychological Study of Mysticism”, *International Journal for the Psychology of Religion*, 23:4.

Hökelekli, Hayati, *Din Psikolojisi*, TDV Yay., Ankara 2013.

Huxley, Aldus, *Algı Kapıları*, çev. Mehmet F. İmre, İmge Yayınları, İstanbul 1995.

İkbâl, Muhammed, *İslam'da Dinî Düşüncenin Yeniden Doğuşu*, çev.: Sofi Huri, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul 1964.

Kayıklık, Hasan, *Tasavvuf Psikolojisi*, Akçağ Yay., Ankara 2009.

Maslow, Abraham, *Dinler, Değerler, Doruk Deneyimler*, çev.: Nil Gün, Kuraldışı Yay., İstanbul 1996.

Maslow, Abraham, *Doruk Deneyimler*, çev.: H. Koray Sönmez, Kuraldışı Yayınları, İstanbul 1996.

Miller, L., Bansal, R., Wickramaratne, P., Hao, X., Tenke, C. E., Weissman, M. M. ve Peterson, B. S. “Neuroanatomical Correlates of Religiosity and Spirituality: A Study in Adults at High and Low Familial Risk for Depression”, *JAMA Psychiatry*, 71(2), 2014.

Ornstein, Robert, *Yeni Bir Psikoloji*, çev.: Erol Göka - Feray Işık, İnsan Yayınları, İstanbul 2003.

Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur’ân-ı Kerim ve Sünnete Göre Tasavvuf*, Fatih Yay., İstanbul 1979.

Schachner, E., “Is There a Difference Between the Brain of an Atheist and the Brain of a Religious Person?” *Scientific American Mind*, 2012. <http://www.scientificamerican.com/article.cfm>.

Taş, C., Karaköse, R., Metin, B., & vd., “Functional Brain Changes During Sema Meditation: Neuronal Correlates and Their Associations with Affective States”, *The Journal of Neurobehavioral Sciences*, 2 (1), 2015.

Abay, Ahmet, *Kur’ân’da Kişilik Eğitimiyle İlgili İlkeler*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum 2011.

Adler, Alfred, *Kişilik Bozuklukları ve Toplumsal Bütünleşme*, çev.: Belkıs Çorakçı, Say Yayınları, İstanbul 1983.

Afîfî, Ebu’l-Alâ, *Tasavvuf: İslâm’da Manevî Hayat*, çev.: Ekrem Demirli-Abdullah Kartal, İz Yayıncılık, İstanbul 1999.

Akıncı, Âdem, “Kur’ân’daki Kıssalar ve Din Öğretimindeki Yeri”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 13, 2004.

Alıcıgüzel, İzzettin, *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim*, İnkılap ve Aka Yayınları, İstanbul 1978.

Avcı, Ülkü Pınar, “Tasavvuf ve İnsan Eğitimi”, *Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, Sayı: 27, Güz 2003.

Ay, Mehmet Emin, *Çocuklarımıza Allah’ı Nasıl Anlatalım*, Timaş Yayınları, İstanbul 2006.

- Aydın, Mehmet Zeki, *Din Öğretiminde Yöntemler*, Nobel Yayınları, Ankara 2004.
- Ballı, Mehmet, *Eğitim Üzerine Denemeler*, Efor Yayıncılık, İstanbul ts.
- Baymur, Feriha Balkış, *Genel Psikoloji*, İnkılap Yayınları, İstanbul 2011.
- Böcük, İnci Zeynep Özönay, “Büyük Grupla Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, edit.: Kıymet Selvi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2012.
- Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Anka Yayınları, İstanbul 2004.
- Eraydın, Selçuk, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.
- Erbil, Yasemin, “Mimarlık Eğitiminde Yapararak/Yaşayarak Öğrenme”, *e-Journal of New World Sciences Academy*, Volume: 3, Number: 3, 2008.
- Erden, Münire, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınları, Ankara 1998.
- Ergün, Mustafa– Özdaş, Ali, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul 1997.
- Fidan, Nurettin, *Okulda Öğrenme ve Öğretme: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Alkım Yayınları, İstanbul 1985.
- Göktaş, Vahit, “Tasavvufi Terbiye’nin Günümüz Din Eğitim-Öğretimine Sunabileceği İmkânlar”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52: 2, 2011.
- Gözütok, Şakir, *Hız. Peygamber’in Hadislerinde Eğitim Metodları*, Ensar Yayınları, İstanbul 2016.
- Gözütok, Şakir, *Süfî Pedagojisi Tasavvufta Şahsiyet Eğitimi*, Nesil Yayınları, İstanbul 2012.
- Gümüşhanevî, Ahmed Ziyaüddin, *Câmiu’l-usûl: Veliler ve Tarikatlarda Usûl*, çev.: Rahmi Serin, Pamuk Yayınları, İstanbul 1987.
- Günden, Suat, *Genel Öğretim Bilgisi*, Yaygın Yükseköğretim Kurumu, Ankara 1978.
- Güngör, Erol, *Değerler Psikolojisi*, Hollanda Türk Akademisyenler Birliği Vakfı Yayınları, Amsterdam 1993.

- Güngör, Erol, *İslâm Tasavvufunun Meseleleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1996.
- Gürkan, Tanju, “Eğitim, Öğretim ve Programla İlgili Temel Kavramlar”, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, ed.: Mehmet Gültekin, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2006.
- Hakîm et-Tirmizî, Ebu Abdillâh Muhammed, *Hatmu’l-evliya*, Beyrut 1965.
- Haksever, Ahmet Cahid, *Günümüz Tasavvuf Meseleleri*, KDY, İstanbul 2021.
- Hucvirî, Ali b. Osman Cüllabî, *Keşfu’l-mahcûb: Hakikat Bilgisi*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1996.
- Işıkdوغان, Davut, “Yetişkin Din Eğitimi Açısından Mevlâna ve Mesnevî Kıssalarının Eğitsel Değeri”, *Uluslararası Mevlâna ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildiriler Kitabı II*, Şanlıurfa 2007.
- İbn Haldun, Abdurrahman b. Muhammed, *Mukaddime*, haz.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1991.
- İmam Rabbanî, *Mektûbât*, İstanbul ts.
- Kara, İhsan, “Din Eğitimi, Din Hizmetleri ve Tasavvuf”, *Diyanet İlmi Dergi*, c. 42, Sayı: 2, Nisan-Mayıs-Haziran 2006.
- Kara, Mustafa, “Hikmet”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 17, İstanbul 1998.
- Kara, Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1998.
- Karakaş, Ahmet Canan, “Pastoral Psikoloji: Dini Danışmanlık ve Rehberlik”, *Din Psikolojisi*, ed.: Halil Apaydın, Lisans Yayıncılık, İstanbul 2017.
- Kelabazî, Ebu Bekir Muhammed b. İshak, *et-Taarruf li mezheb-i ehli’t-tasavvuf: Doğuş Devrinde Tasavvuf*, çev.: Süleyman Uludağ, Dergâh Yayınları, İstanbul 1992.
- Kırıkçı, Recep, *Adberî’nin Eğitim Düşüncesi*, Binbirdirek Yayınları, İstanbul 1992.
- Koçak, Süleyman, “Kur’ân’da Mesellerle Anlatımın Eğitim Açısından Değeri”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, c. 9, Sayı: 1, 2009.
- Kuşeyrî, Ebu’l-Kasım Abdülkerim b. Hevâzin, *er-Risaletü’l-Kuşeyriyye fî ilmi’ttasavvuf*, Dâru’l-Ceyl, Beyrut 1990.

Küçükahmet, Leyla, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara 1989.

Leif, J. – Rustin, G., *Pedagoji Doktrinleri Açısından Genel Pedagoji*, çev.: Nejat Yüzbaşıoğulları, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1974.

Mevlânâ Celâleddin Rumî, *Divân-ı Kebîr*, çev.: Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul 1974.

Mevlânâ Celâleddin Rumî, *Mesnevî*, çev.: Veled İzbudak, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1968.

Nasr, Seyyid Hüseyin, *İslâm'da Düşünce ve Hayat*, çev.: Fatih Tatlıoğlu, İnsan Yayınları, İstanbul 1988.

Necmüddin Kübrâ, *Tasavvufî Hayat*, haz.: Mustafa Kara, Dergâh Yayınları, İstanbul 1980.

Ocak, Ahmet Yaşar, *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menakıbnâmeler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1992.

Okumuşlar, Muhiddin, “Din Eğitiminde Etkin Bir Yöntem Olarak Hikâye”, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 21, 2006.

Ortaylı, İlber, “Menkıbe”, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu Efsaneler ve Gerçekler*, Panel Bildirileri, İstanbul 2004.

Öcal, Mustafa, *Din Eğitimi ve Öğretiminde Metotlar*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1990.

Özbek, Abdullah, *Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed*, Esra Yayınları, Konya 1995.

Özdemir, Saadettin, “Din Eğitiminde Soru-Cevap Metoduyla Öğretimde Hz. Peygamber Örneği”, *IV. Kutlu Doğum Sempozyumu Tebliğler Kitabı*, Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Isparta 2001.

Özdemir, Şuayip– Kavak, Rahime, “Ashab-ı Kehf Kıssasında İfade Edilen Örnek İnsan Modeli (Eğitim Açısından Yaklaşım)”, *Uluslararası İnanç Turizmi ve Ashab-ı Kehf Sempozyumu*, Kahramanmaraş 20-22 Eylül 2012.

Özdemir, Şuayip, “Mevlânâ'nın Eğitimci Kişiliği”, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Dergisi*, 16:1, 2011.

- Özköse, Kadir, *Tasavvuf ve Gönül Eğitimi*, Nasihat Yayınları, Ankara 2007.
- Pakdemirli, M. Nur, “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Hikâye Kullanımı”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 30, 2009.
- Pressey, Sidney L.– Robinson, Francis P., *Psikoloji ve Yeni Eğitim*, çev.: Hasan Tan, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1989.
- Saka, Şevki, “İnsanı Aydınlatmada Tedrici Metodun Önemi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 42, 2001.
- Savaş, Ersin, “Tasavvuf - Eğitim İlişkisi Üzerine Bir İnceleme”, *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi (Turkead)*, c. 1, Sayı: 1, Aralık 2016.
- Schunk, Dale H., *Öğrenme Teorileri Eğitimsel Bir Bakışla*, çev.: Muzaffer Şahin, Nobel Yayınları, Ankara 2009.
- Selvi, Kıymet, “Öğretme-Öğrenme Süreci ile İlgili Temel Kavramlar”, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, edit.: Kıymet Selvi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2012.
- Serrâc, Ebu Nasr et-Tusî, *el-Lüma’ fi’t-tasavvuf*, Dâru’l-Kütübî’l-Hadis, Mısır 1960.
- Sühreverdî, Ebu Hafs Şihâbuddin Ömer b. Muhammed, *Avârifü’l-maârif: Tasavvufun Esasları*, çev.: Hasan Kamil Yılmaz – İrfan Gündüz, Erkam Yayınları, İstanbul 1993.
- Şenel, Aysın, “Eğitimin Temel Kavramları”, *Eğitim Bilimine Giriş*, ed.: Mehmet Gültekin, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2008.
- Topbaş, Osman Nuri, “İlim, Hikmet ve İrfan Arasında Nasıl Bir İrtibat Bulunmaktadır?”, *Genç Dergi*, Sayı: 29, 2009.
- Uludağ, Süleyman, “Sülûk”, *DİA*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, c. 38, İstanbul 2010.
- Usta, Muhiddin, *Tasavvuf Eğitiminde Etvâr-ı Seb’a Metodu*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 2015.
- Varış, Fatma, *Eğitim Bilimlerine Giriş*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara 1981.
- Yılmaz, Hasan Kâmil, “Seyr ü Sülûk - Tasavvufî Eğitim”, *Altınoluk Dergisi*, Sayı: 112, Haziran 1995.

Yılmaz, Hasan Kamil, *Ana Hatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1994.

Yılmaz, Macit, “Değerler Eğitiminde Etkin Bir Materyal Olarak Kur’ân Kıssaları ve Kullanışı”, *İslâmî İlimler Dergisi*, c. 9, Sayı: 1, Yıl: 9, Bahar 2014.